Rekenkamer
ROTTERDAM

Meent 94
t 010 • 267 22 42

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

Gemeente Rotterdam
d.t.k.v. de Griffie
Gemeenteraad
Coolsingel 40
3011 AD ROTTERDAM

datum
31 maart 2023

ons kenmerk
RR/23.06/MvA/JW/CS

pagina
1 van 1

betreft
Jaarverslag

Geacht raadslid,

Op 30 maart 2023 heeft de rekenkamer haar jaarverslag 2022 gepubliceerd. Bijgaand ontvangt u de digitale versie van het jaarverslag.
In het jaarverslag blikt de rekenkamer terug op het afgelopen jaar. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan de inspanningen die in 2022 zijn gedaan om de onderzoeksstaf en de bedrijfsvoering van de rekenkamer te versterken. De financiële consequenties daarvan voor de toekomst zijn toegelicht bij de begroting van 2023.

In de Commissie Rekenkamer Rotterdam zal ik een toelichting geven op het jaarverslag.

Met vriendelijke groet,

Prof.dr.ir. M.B.A. van Asselt
Directeur

bijlage: 1

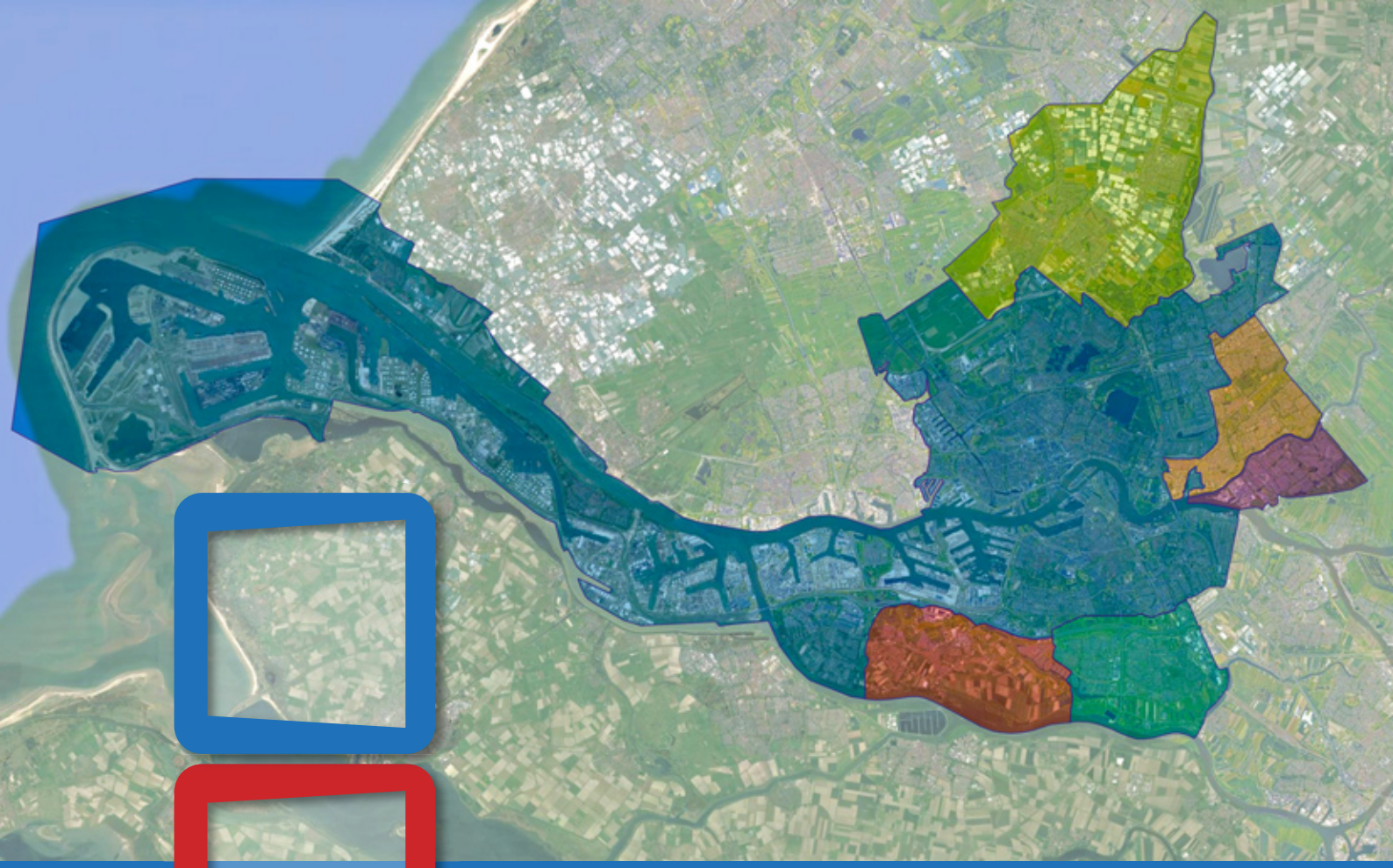

jaarverslag 2022

Rekenkamers Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland

Rekenkamer
ROTTERDAM

Rekenkamer
ALBRANDSWAARD

Rekenkamer
BARENDRECHT

Rekenkamer
CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Rekenkamer
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Rekenkamer
LANSINGERLAND

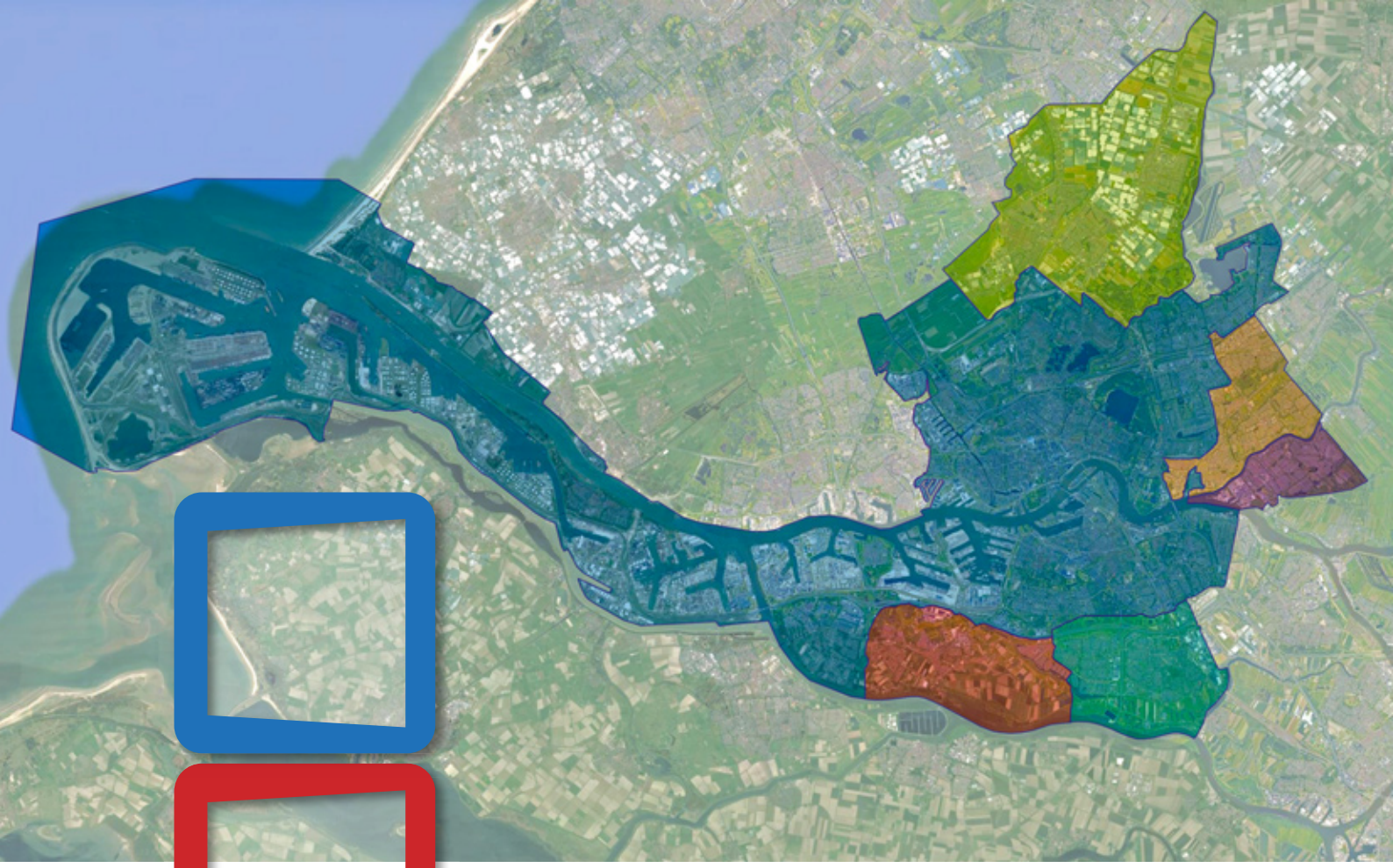

jaarverslag 2022

Rekenkamers Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland

voorwoord

De Rekenkamer Rotterdam bestond in december 2022 precies 25 jaar. Daar mag Rotterdam trots op zijn. Bijna 5 jaar vóór de wettelijke verplichting werd in Rotterdam een rekenkamer ingesteld om de gemeenteraad te ondersteunen in haar controlerende en kaderstellende taak. Met inspiratie vanuit de Algemene Rekenkamer werd de basis gelegd voor werkwijzen die wij nog steeds hanteren. Sinds de oprichting zitten kwaliteit van onderzoek en de noodzakelijke onafhankelijkheid in het DNA van de Rekenkamer Rotterdam. De afgelopen 25 jaar verschenen tientallen rapporten gebaseerd op degelijk interdisciplinair onderzoek en beleidsevaluatie.

Inmiddels werkt de Rekenkamer Rotterdam niet alleen voor de gemeenteraad van Rotterdam, maar ook voor die van Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland. We zijn daarmee de enige grootstedelijke rekenkamer die voor zes gemeenteraden werkt. Dat is bijzonder, maar ook uitdagend. Daarover hebben we sinds mijn aantreden het gesprek gevoerd en inmiddels is een herijking in gang gezet. De rekenkamer werd overvraagd en de inzet van de capaciteit was niet meer in overeenstemming met de financiële verhoudingen. Met de onderzoeksprogrammering 2023 hebben we de kaders geschetst voor de toekomst.

De onderzoeksprogrammering 2022 was voor ons het afgelopen jaar zowel het vertrekpunt als de stip op de horizon. En het biedt een kader om terug te blikken op wat we in 2022 hebben gepresteerd. Daarom staan we in dit jaarverslag als eerste stil bij onze onderzoeksactiviteiten. Hoewel qua onderwerp uiteenlopend laten de gepubliceerde rapporten gezamenlijk de noodzaak zien van structurele verbeteringen zowel in samenwerking over muren heen als in de omgang met cijfers. Ook tonen ze de urgentie aan om regelingen en werkwijzen die niet voldoen te herzien.

In 2022 hebben we de 20ste verjaardag van collegetargets aangegrepen om de evaluatie van de eindverantwoording te verrijken met een reflectie op het instrument. Wat valt er te leren van 20 jaar collegetargets? De lessen daaruit zijn door raad, college en ambtelijke organisatie ter harte genomen in het opstellen van de collegetargets voor de periode 2022-2026.

Ook hebben we 2022 gebruikt om de potentiële meerwaarde van een rekenkamer zijn voor meerdere gemeenten in de praktijk te verkennen. Alle bij de rekenkamer aangesloten gemeenten participeren in de MRDH, dus het onderzoek naar het economische programma is aan allen aangeboden. Ook is actief samengewerkt met de rekenkamers van de andere MRDH-gemeenten. Deze insteek heeft goed gewerkt en heeft eraan bijgedragen dat niet alleen Rotterdam, maar de MRDH in zijn geheel de aanbevelingen ter harte neemt. In de toekomst willen we vaker onderzoek doen naar gemeenschappelijke regelingen waarin zowel Rotterdam als onze regiogemeenten participeren. Ook met het onderzoek naar woonbeleid hebben we geïnvesteerd in synergie en leren van vergelijken. We hebben onderzoek gedaan naar de woonvisie in Rotterdam, Albrandswaard,

Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Lansingerland. Daarom zijn we in 2022 gestart met het voorbereiden van een synthese-rapport waarin we het woonbeleid in de verschillende gemeenten vergelijken en ons voordeel doen met het feit dat we vanuit vijf perspectieven zicht gekregen hebben op de regionale samenwerking. Op die manier verkennen we actief hoe we meerwaarde kunnen halen uit het zijn van rekenkamer voor meerdere gemeenten.

Is 25 jaar reden voor een feest? Helaas niet op alle vlakken. Afgelopen jaar werd duidelijk dat de bedrijfsvoering niet is meegegroeid met het instituut en de eisen van deze tijd. Daarom hebben we een bedrijfsvoeringsscan laten uitvoeren en zijn verbetertrajecten in gang gezet. De reserve van de Rekenkamer Rotterdam was vol en dat heb ik als nieuwe directeur benut als ruimte om te doen wat de Rekenkamer volgens mij nodig heeft om te kunnen doen wat we moeten doen. Tegelijkertijd is duidelijk dat de noodzakelijke versterking van de rekenkamer niet duurzaam uit de reserves kan worden gefinancierd. Dat is ook zichtbaar in de begroting 2023 die we met dit jaarverslag presenteren. Dat is reeds ingebracht in het proces van de Voorjaarsnota en zal langs die lijn om besluitvorming door de gemeenteraad van Rotterdam vragen. Voor de regiogemeenten komt het terug in de financiële afspraken die sowieso opnieuw gemaakt moeten worden.

Het is altijd ingewikkeld om als onafhankelijk instituut de financiële afhankelijkheid zichtbaar te maken en tegelijkertijd is het voor gemeenteraden altijd ingewikkeld om in eigen ondersteuning te investeren. Maar die versterking van de rekenkamer, Ombudsman en griffie is wel belangrijk, zoals ook blijkt uit het rapport ‘Goede ondersteuning, sterke democratie’ (Raad voor Openbaar Bestuur, 2020) en het is ook de inzet van de Wet versterking decentrale rekenkamers, die per 1 januari van kracht is. De maatschappelijke complexiteit van hedendaagse politieke vraagstukken en de realiteit van steeds meer, en dus ook kleine(re) en nieuwe, fracties vergen hoogwaardige ondersteuning om het raadswerk echt goed te kunnen doen. Dus investeren in de hulptroepen van de raad is geen luxe maar noodzaak.

Het mooiste compliment kreeg ik het afgelopen jaar van een raadslid: “Ik heb niet gestudeerd, maar jullie rapporten begrijp ik helemaal en kan ik goed gebruiken”. Daar doen we het voor. Kennis is macht en met goede onderzoeken en leesbare rapporten kunnen wij raadsleden helpen een verschil te maken. Het is een voorrecht dat al 25 jaar te mogen doen, niet altijd met dezelfde mensen, wel met dezelfde drive: bijdragen aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur.

Prof.dr.ir. Marjolein van Asselt
Directeur Rekenkamer Rotterdam

inhoud

1 **voorwoord**

1 realisatie 2021
9 1-1 inleiding
9 1-2 publicaties Rotterdam
10 1-3 realisatie regiogemeenten
10 1-4 realisatie van de onderzoekssprogrammering 2022
11 1-5 onderzoeksprogrammering 2023
1-5-1 nieuwe onderzoeken
1-5-2 uitgangspunten programmering

2 Rekenkamer Rotterdam
15 2-1 inleiding
15 2-2 gepubliceerd onderzoek in 2022
2-2-1 overzicht
2-2-2 tijd voor targets
2-2-3 brief onderzoek Wet openbaarheid van bestuur
2-2-4 thuis in cijfers
2-2-5 meer waarde voor jongeren
2-2-6 bijdragen aan de regionale economie
19 2-3 lopend onderzoek 2022

3 Rekenkamer Albrandswaard
21 3-1 inleiding
21 3-2 gepubliceerd onderzoek
3-2-1 bouwen voor elkaar
21 3-3 lopend onderzoek
3-3-1 woonvisie synthese

4 Rekenkamer Barendrecht
23 4-1 inleiding
23 4-2 gepubliceerd onderzoek
4-2-1 bouwen in balans
23 4-3 lopend onderzoek
4-3-1 woonvisie synthese

5 Rekenkamer Capelle aan den IJssel
25 5-1 inleiding
25 5-2 lopend onderzoek
5-2-1 woonvisie
5-2-2 woonvisie synthese

	6	**Rekenkamer Krimpen aan den IJssel**
27	6-1	inleiding
27	6-2	lopend onderzoek
	6-2-1	subsidies
	7	**Rekenkamer Lansingerland**
29	7-1	inleiding
29	7-2	gepubliceerd onderzoek
	7-2-1	bouwen in beweging
	7-2-2	zorg om kosten
31	7-3	lopend onderzoek
	7-3-1	woonvisie synthese
	8	**overige publicaties en activiteiten**
33	8-1	inleiding
33	8-2	externe optredens en andere publicaties
33	8-3	samenwerking andere rekenkamers
33	8-4	overige activiteiten
	9	**wet versterking decentrale rekenkamers**
35	9-1	inleiding
35	9-2	wijzingen en gevolgen voor rekenkamer, raad en college
	10	**organisatie**
37	10-1	strategie
38	10-2	bedrijfsvoering
	10-2-1	bedrijfsvoeringsscan
	10-2-2	verbetertrajecten
	10-2-3	personeel
	10-2-4	functieboek
	10-2-5	personeelsdossiers
	10-2-6	opleidingen
	10-2-7	vertrouwenspersoon
44	10-3	privacy en informatiebeveiliging
44	10-4	diversiteit en inclusie
45	10-5	nevenfuncties en declaraties
	11	**jaarrekening Rekenkamer Rotterdam**
47	11-1	resultatenrekening
47	11-2	toelichting op de resultatenrekening
50	11-3	begroting 2023
50	11-4	toelichting op de begroting
52	11-5	balans
52	11-6	toelichting op de balans
53	11-7	financieel arrangement regiogemeenten
		bijlagen
57	bijlage 1	verslag Functionaris Gegevensbescherming
59	bijlage 2	verslag externe vertrouwenspersoon
60	bijlage 3	kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

1 realisatie 2022

1-1 publicaties

Onderzoeksrapporten zijn het belangrijkste product van de rekenkamer. Het aantal rapporten dat de rekenkamer publiceert, is afhankelijk van de beschikbare onderzoeks-capaciteit, de complexiteit van de onderzoeken en de doorlooptijd. Het aantal publicaties fluctueert daardoor. In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de verschenen publicaties in 2022 voor Rotterdam en voor de vijf regiogemeenten waarvoor de rekenkamer werkt.

Rotterdam en regio

In de Verordening Rekenkamer Rotterdam wordt gesteld dat de Rekenkamer Rotterdam ook mag werken voor gemeenteraden in de voormalige stadsregio. In de loop der jaren is de rekenkamer gaan werken voor gemeenteraden van vijf andere gemeenten. Dat is georganiseerd via verordeningen, waarin de directeur van de Rekenkamer Rotterdam qualitate qua ook de directeur van de rekenkamer van de betreffende gemeente is. De directeur is vervolgens enig lid van die rekenkamer en maakt gebruikt van het bureau van de Rekenkamer Rotterdam voor het uitvoeren van de onderzoeken. De jura zijn het dus respectievelijk de Rekenkamer Albrandswaard, de Rekenkamer Barendracht, de Rekenkamer Capelle aan den IJssel, de Rekenkamer Krimpen aan den IJssel en de Rekenkamer Lansingerland die de rapporten uitbrengen. Iedere rekenkamer heeft een eigen variant op de huisstijl van de Rekenkamer Rotterdam voor de rapporten en andere communicatie uitingen. In dit jaarverslag wordt in een deel van de hoofdstukken uitgegaan van het instituut Rekenkamer Rotterdam, dat zowel voor de Rotterdamse gemeenteraad als voor de gemeenteraden van vijf regiogemeenten onderzoek doet. In de hoofdstukken 2 tot en met 7 wordt, om recht te doen aan het juridische arrangement van zes rekenkamers, bij iedere rekenkamer apart stilgestaan.

1-2 publicaties Rotterdam

De Rekenkamer Rotterdam heeft in 2022 in totaal vier rapporten voor de Rotterdamse gemeenteraad gepubliceerd. Het gaat om:

- ‘Tijd voor targets’
- ‘Thuis in cijfers’
- ‘Meer waarde voor jongeren’
- ‘Bijdragen aan de regionale economie’

Daarnaast is een brief uitgebracht over Wet openbaarheid van bestuur.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal publicaties in de periode 2018-2022.

tabel 1-1: publicaties Rotterdam 2018-2022

publicaties	2018	2019	2020	2021	2022
rapporten	3	5	4	3	4
brieven	3	2	2	2	1
totaal	**6**	**7**	**6**	**5**	**5**

Uit de tabel is op te maken dat het aantal publicaties voor Rotterdam schommelt tussen de vijf en zeven in de afgelopen vijf jaren. Jaarlijks worden er drie tot vijf rapporten en één tot drie brieven uitgebracht. Het jaar 2022 is als een gemiddeld jaar te beschouwen.

1-3 realisatie regiogemeenten

In 2022 zijn vier rapporten uitgebracht voor de gemeenteraden van Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

- Voor de gemeenteraad van Lansingerland zijn twee onderzoeken gepubliceerd: 'Bouwen in beweging' en 'Zorg om kosten'.
- Voor de gemeenteraad van Barendrecht werd het onderzoek 'Bouwen in balans' gepubliceerd.
- Voor de gemeenteraad van Albrandswaard werd het onderzoek 'Bouwen voor elkaar' uitgebracht.

Het rapport 'Bijdragen aan de regionale economie' over het economisch programma van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is ook de gemeenteraden van Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland aangeboden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal publicaties in de periode 2018-2022.

tabel 1-2: publicaties regiogemeenten 2018-2022

rekenkamer	2018	2019	2020	2021	2022
Albrandswaard	-	-	0	0	1
Barendrecht	2	1	1	0	1
Capelle aan den IJssel	1	1	2	1	0
Krimpen aan den IJssel	0	1	2	0	0
Lansingerland	1	1	2	0	2
totaal	**4**	**4**	**7**	**1**	**4**

Het aantal publicaties voor de vijf regiogemeenten fluctueert van één tot en met zeven.

In de volgende hoofdstukken wordt voor iedere gemeenteraad toegelicht welke onderzoeken zijn gepubliceerd en welke onderzoeken in 2022 in uitvoering waren en in 2023 zullen verschijnen.

1-4 realisatie van de onderzoekssprogrammering 2022

Met de gerealiseerde publicaties heeft de rekenkamer niet alle opgenomen onderzoeken uit de onderzoeksprogrammering 2022 uitgevoerd. Voor de gemeenteraad van Rotterdam zijn wel alle voorgenomen onderzoeken afgerond dan wel opgestart. Enige uitzondering is het onderzoek integriteit dat een bredere insteek heeft gekregen en daardoor niet in 2022 maar in 2023 wordt afgerond.

Voor de regiogemeenten is niet de volledige programmering gerealiseerd. Van de zeven voorgenomen publicaties zijn er vier daadwerkelijk verschenen. De onderzoeken naar de Woonvisie Capelle aan den IJssel en de subsidies in Krimpen aan den IJssel verschijnen niet in 2022 maar in 2023. Daarnaast is geen onderzoek opgestart en afgerond naar het

afvalbeleid in Barendrecht. Ook zijn vijf geplande nieuwe onderzoeken voor de regiogemeenten niet van start gegaan. Dat is een bewuste keuze geweest. De onderzoeksagenda 2022 was voor de regiogemeenten gericht op het afronden van de bestaande programmering en ging uit van de gegroeide praktijk. Dat betekent dat voor deze programmering werd uitgegaan van de veronderstelling dat de rekenkamer in staat was twaalf onderzoeken voor de vijf regiogemeenten af te ronden dan wel op te starten. Afgelopen jaar is duidelijk geworden dat die verwachting niet realistisch is. Dit aantal onderzoeken is niet in verhouding met de financiële bijdragen, capaciteit en de werkwijze van de rekenkamer.

1-5 onderzoeksprogrammering 2023

1-5-1 nieuwe onderzoeken

Op 29 november 2022 heeft de rekenkamer het onderzoeksprogramma voor 2023 gepubliceerd. Het onderzoeksprogramma presenteert de onderzoeken die de rekenkamer in 2023 afrondt en opstart. Het programma bevat naast de lopende onderzoeken vijf nieuw te starten onderzoeken voor Rotterdam:

- gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp;
- opvolgingsonderzoek opvang daklozen;
- verkeersveiligheid;
- regeling risicovolle projecten;
- toegankelijkheid dienstverlening.

Voor de regiogemeenten worden de volgende onderzoeken gestart:

- regelingen voor minima: hierbij worden drie gemeenten betrokken, zodat de mogelijkheid wordt benut om te vergelijken en van elkaar te leren;
- een onderzoek naar een nader te bepalen thema voor de gemeenteraad van Capelle aan den IJssel;
- een pilot voor Lansingerland met een onderzoek waarin hetzelfde beleidsterrein/maatschappelijke vraagstuk wordt onderzocht als in Rotterdam, om te verkennen of dit een goede vorm is om het potentiële synergievoordeel te benutten;
- het DoeMee-onderzoek van de NVRR naar klachtenafhandeling;
- alle zes gemeenten nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond. Het onderzoek wordt voor alle gemeenten uitgevoerd.

De programmering voor 2023 voor Rotterdam is tot stand gekomen via een nieuwe werkwijze. Het doel van deze nieuwe aanpak is om door middel van een transparanter selectieproces en op basis van een goede balans tussen de inbreng van raadsleden, burgers en medewerkers te komen tot een realistische agenda. Daarmee wordt ook voorkomen dat er te veel tijd verstrijkt tussen het agenderen en daadwerkelijk in onderzoek nemen en is er meer ruimte om in te spelen (via moties) op gevraagde onderzoeken. Komend jaar zullen we verkennen hoe in de onderzoeksprogrammering voor de regiogemeenten een soortgelijke slag gemaakt kan worden.

1-5-2 uitgangspunten programmering

Zoals in de onderzoeksprogrammering 2023 is beschreven is de rekenkamer met de gemeenteraden in gesprek getreden over de noodzaak van het herijken van de informele afspraken en historisch gegroeide verwachtingen over de programmering. Dit heeft onder andere geleid tot een anders opgestelde onderzoeksagenda 2023 waarbij de capaciteit van de rekenkamer het vertrekpunt is geweest en het aantal onderzoeken in

verhouding is gebracht met de financiële bijdragen van de regiogemeenten. In de onderzoeksprogrammering 2023 zijn de volgende uitgangspunten leidend geweest in de keuzes die de rekenkamer voor de programmering heeft gemaakt:

- De rekenkamer heeft een onafhankelijke positie en bepaalt zelf de onderwerpen waarnaar onderzoek wordt gedaan.
- Het onderzoeksportfolio sluit aan bij de competentiestructuur die de rekenkamer heeft.
- Er wordt ingezet op synergie en meerwaarde van deelname van zes gemeenten.
- De inzet van de capaciteit moet in verhouding zijn tot de financiële bijdrage en als fair ervaren worden door alle deelnemende gemeenteraden.
- De planning moet realistisch en haalbaar zijn.

De gemeenteraad van Rotterdam heeft deze uitgangspunten in een raadsbesluit onderschreven en daarbij uitgesproken dat:[1]

1. Zij hecht aan een hoogwaardige rekenkamer die de belangen van het Rotterdamse behartigt.
2. Het uitvoeren van onderzoek voor andere gemeenten door de Rekenkamer Rotterdam mogelijk is zolang dit aansluit bij de werkzaamheden en de competentiestructuur voor Rotterdam en het deze op geen enkele wijze schaadt.
3. De strategische herijking in de programmering en uitvoering van onderzoek voor vijf gemeenten in de regio (Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland) die door de Rekenkamer Rotterdam in de onderzoekprogrammering 2023 is voorgesteld, gewenst is.
4. Alleen onder de genoemde uitgangspunten in de onderzoekprogrammering 2023, en met inachtneming van verder te maken afspraken over governance en financiële bijdragen, bereid te zijn de huidige constructie met vijf andere gemeenten voort te zetten.

Het recente raadsbesluit biedt een aanvullend institutioneel kader voor de activiteiten die de Rekenkamer Rotterdam mag ontplooien naast de kerntaak van rekenkamer zijn voor Rotterdam.

De gemeenteraad van Albrandswaard heeft de onderzoeksprogrammering 2023 en daarmee bovenstaande uitgangspunten voor kennisgeving aangenomen. Met de andere gemeenteraden lopen gesprekken. In de loop van 2023 zal duidelijk worden welke regiogemeenten ook in de toekomst aangesloten willen blijven bij de Rekenkamer Rotterdam en hoe dat nader ingevuld zal worden.

1 Gemeenteraad Rotterdam, 'Raadsvoorstel over uitgangspunten werkwijze Rekenkamer Rotterdam', 2 februari 2023.

2 Rekenkamer Rotterdam

2-1 inleiding

De Rekenkamer Rotterdam heeft in 2022 vier rapporten en één brief gepubliceerd. In 2022 waren er ook vijf onderzoeken in uitvoering die in 2023 verschijnen. In de volgende paragrafen zijn de onderzoeken toegelicht.

2-2 gepubliceerd onderzoek in 2022

2-2-1 overzicht

In de onderstaande tabel is opgenomen wanneer de vijf onderzoeken zijn gepubliceerd en op welke datum de rekenkamer het onderzoek heeft toegelicht in de betreffende raadscommissie.

tabel 2-1: gepubliceerd onderzoek 2022

onderzoek	publicatie	toelichting in raadscommissie
Tijd voor targets	3 februari 2022	8 februari 2022
brief Wet openbaarheid van bestuur	19 april 2022	geen toelichting
Thuis in cijfers	9 september 2022	21 september 2022
Meer waarde voor jongeren	7 oktober 2022	2 november 2022
Bijdragen aan de regionale economie	20 oktober 2022	16 november 2022

2-2-2 tijd voor targets

Op 3 februari 2022 heeft de rekenkamer 'Tijd voor targets' gepubliceerd. Dit rapport bevat de eindbeoordeling van de collegetargets 2018-2022 naar aanleiding van de eindverantwoording van het college. In dit rapport reflecteerde de rekenkamer ook op twintig jaar collegetargets.

De rekenkamer concludeerde dat het college aan het einde van de collegeperiode zeven van de vijftien collegetargets (47%) voor meer dan 80% heeft gehaald. Vijf targets zijn niet gehaald (33%). Twee targets zijn niet controleerbaar gebleken en één target is niet verantwoord.

Verder trok de rekenkamer uit twintig jaar collegetargets zeven lessen over opzet, toezicht en gebruik van de collegetargets. Eén van de lessen is dat de onafhankelijke controle van de realisatie van collegetargets noodzakelijk is. Een andere les gaat over het feit dat de raad meer aandacht en tijd zou moeten hebben voor het politieke debat over de collegetargets.

De rekenkamer heeft het rapport op 8 februari 2022 toegelicht in een raadsbrede technische sessie voor de raad 2018-2022. Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de rekenkamer dit rapport aan de nieuwe raad gepresenteerd op 28 juni 2022. Een paar dagen daarvoor, op 23 juni 2022, werd de motie 'tijd voor targets' met algemene stemmen aangenomen bij het debat over het coalitieakkoord. In die motie werd het belang zowel van het instrument collegetargets als van de lessen uit 'Tijd voor targets' onderstreept.

2-2-3 brief onderzoek Wet openbaarheid van bestuur

De Rekenkamer Rotterdam heeft deel genomen aan een landelijk onderzoek naar de wijze waarop Nederlandse gemeenten omgaan met informatieverzoeken onder de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Dit onderzoek was de 2022 versie van het jaarlijkse 'DoeMee-onderzoek', dat een initiatief is van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR). In totaal deden ongeveer 80 rekenkamers mee, waaronder ook die van Amsterdam en Utrecht.

Op 19 april 2022 heeft de rekenkamer hierover een brief gepubliceerd. In deze raadsbrief brengt de rekenkamer enkele punten uit het onderzoek onder de aandacht die betrekking hebben op de Rotterdamse situatie. Uit het onderzoek blijkt dat de werkinstructies rond de afhandeling van Wob-verzoeken aan de geldende eisen voldoet. Wel valt op dat de gemeente Rotterdam geen extern beleidskader heeft met daarin procedures en regels rondom Wob-verzoeken. De vraag is dan ook of burgers voldoende zicht hebben op de wijze waarop een Wob-verzoek wordt ingediend en de werkwijze van de gemeente bij de afhandeling daarvan. Ruimte voor verbetering is er ook ten aanzien van de beslistermijnen op Wob-verzoeken. In de periode 2018-2020 gold een gemiddelde termijn voor afdoening van 69 dagen. Dit is meer dan het maximum van vier weken plus vier weken verlenging, dat de wet voorschrijft. In 2018 volgde op zo'n 80% van de verzoeken een te laat besluit. In 2020 was dit 54%. Verder wijst de rekenkamer in de brief op de inwerking tredende Wet open overheid (Woo) en de extra eisen die dit aan actieve openbaarmaking stelt.

2-2-4 thuis in cijfers

Op 9 september 2022 publiceerde de rekenkamer het onderzoek 'Thuis in cijfers', dat gaat over het Rotterdamse woonbeleid vanaf 2015. Het onderzoek beschouwt de beleidsvorming en de uitvoering van de Woonvisie Rotterdam uit 2016. In de woonvisie legt de gemeente haar visie neer voor de periode tot 2030. Er staat onder andere in hoeveel huizen er in elke prijsklasse zouden moeten zijn, hoeveel er nog bij zouden moeten komen en welke afspraken zij wil maken met woningcorporaties, andere verhuurders en bouwers.

Uit het rekenkameronderzoek komt naar voren dat de gemeente, bij het opstellen van en het rapporteren over haar woonbeleid, cijfers gebruikte die minder exact en volledig waren dan dat zij presenteerde. De gebruikte cijfers over het prijspeil van de particuliere huurvoorraad zijn bijvoorbeeld weinig betrouwbaar. Alles bij elkaar zijn de cijfers die het gemeentelijk woonbeleid onderbouwen wankel. Een leidende aanname in de woonvisie is dat het Rotterdamse goedkope aanbod groter is dan de vraag. Gezien de tekortkomingen in de cijfers is dit echter onvoldoende feitelijk onderbouwd, zo stelde de rekenkamer vast. De analyse van de rekenkamer van de beschikbare en beperkte

cijfers maakt duidelijk dat het percentage goedkopere woningen in Rotterdam in de periode 2015-2020 sterk afnam, terwijl het aandeel lage-inkomenshuishoudens ongeveer gelijk gebleven is. Een andere conclusie op basis van het onderzoek is dat de gemeente het overleg met vragers op de woningmarkt (dus zittende bewoners en woningzoekenden) minimaal heeft opgezet. Met aanbieders worden wel veel overleggen georganiseerd. Bovendien heeft de gemeente niet geborgd dat huurders van corporatiecomplexen die grondig verbouwd of gesloopt worden, goed en op tijd met hun corporatie en de gemeente kunnen overleggen.

De rekenkamer gaf het college in het rapport verschillende aanbevelingen mee voor de nieuwe woonvisie die de gemeente gaat schrijven. Het college nam in de bestuurlijke reactie op het rapport deze aanbevelingen allemaal grotendeels of gedeeltelijk over, maar niet alle voorstellen die erbij horen.

Op 21 september 2022 gaf de rekenkamer een technische toelichting op het rapport aan de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte van de gemeenteraad. Het rapport werd verder behandeld tijdens de raadsvergadering van 20 oktober 2021. Toen werd per amendement op het raadsbesluit besloten om het college op te dragen in het proces naar het zogeheten woonakkoord terug te komen op de aanbevelingen die niet worden overgenomen, en dan hiervoor een gedegen afweging en onderbouwing te geven. Deze afwegingen en onderbouwingen zouden dan tijdens het proces naar een nieuw 'Woonakkoord' moeten worden voorgelegd aan de raad. Na het vaststellen van het Woonakkoord heeft de griffie een brief ontvangen van het college. Hierin geeft het college voor één van de drie aanbevelingsonderdelen aan waarom zij deze niet overneemt, voor de andere twee afgewezen aanbevelingsonderdelen stelt het college de onderbouwing van de afwijzing uit tot de vaststelling van de nieuwe Woonvisie. De Woonvisie wordt in de zomer van 2023 verwacht.

De raad vroeg het college in het amendement tevens om bij de vaststelling van de nieuwe woonvisie te rapporteren over de wijze waarop ze de overgenomen rekenkameraanbevelingen uitvoert.

2-2-5 meer waarde voor jongeren

Op 7 oktober 2022 publiceerde de rekenkamer het rapport Meer waarde voor jongeren, onderzoek naar effecten jongerenwerk'. De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre het jongerenwerk van welzijnsorganisaties heeft bijgedragen aan de doelen die de gemeente met het 'Nieuw Rotterdams Welzijn' wilde bereiken voor jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 23 jaar.

In het rapport stelt de rekenkamer vast dat het welzijn van jongeren in Rotterdam onder druk staat. Vooral de toename van sociaal-emotionele gezondheidsproblemen onder jongeren is een zorgelijke ontwikkeling. De coronacrisis was een belangrijke factor die de welzijnsproblematiek van jongeren versterkte.

In het onderzoek concludeert de rekenkamer dat het jongerenwerk een aanzienlijk deel van de Rotterdamse jongeren bereikte en dat de activiteiten van het jongerenwerk aantoonbaar bijdragen aan het welzijn van jongeren. Het laagdrempelige karakter is een specifieke kwaliteit van het jongerenwerk en een belangrijke verklaring voor het aanzienlijke bereik. De rekenkamer concludeert verder onder meer

dat het jongerenwerk problemen ondervindt in de samenwerking met gemeentelijke instanties. Hierdoor laat de gemeente kansen onbenut om jongeren met problemen passende hulp te bieden.

De rekenkamer doet in het rapport meerdere aanbevelingen om zowel de interne gemeentelijke samenwerking als de samenwerking tussen gemeentelijke instanties en welzijnsorganisaties te verbeteren. Zo beveelt de rekenkamer de gemeente aan om procedurele barrières die hulpverlening aan jongeren beperken weg te nemen, opdat jongerenwerkers en gemeentelijke instanties (zoals het wijkteam, het Jongerenloket of het Expertise Team Financiën) elkaar gemakkelijk kunnen vinden en ruimte krijgen om jongeren beter te helpen.

Dit rapport is op 2 november 2022 toegelicht in de Commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport (ZWCS). Op 7 december heeft de commissie ZWCS debat over het rapport gevoerd met de wethouder Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale Inclusie. Op 15 december 2022 heeft de gemeenteraad besloten om alle conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Bij die raadsbehandeling heeft de raad daarnaast een motie aangenomen, waarin het college onder meer wordt verzocht om mogelijkheden te onderzoeken voor samenwerking van huisartsen met jongerenwerkers.

2-2-6 bijdragen aan de regionale economie

De gemeenteraad van Rotterdam nam in mei 2021 een motie aan waarin de rekenkamer werd gevraagd onderzoek te doen naar het economisch programma van de MRDH. De Metropoolregio Den Haag (MRDH) is een samenwerkingsverband van 21 gemeenten (destijds 23 gemeenten) gericht op versterking van de regio, met wettelijke taken op het gebied van verkeer en vervoer en daarnaast doelstellingen op het gebied van economische ontwikkeling.

Op 20 oktober 2022 publiceerde de rekenkamer het rapport 'Bijdragen aan de regionale economie. Onderzoek naar economisch programma MRDH'. De rekenkamer onderzocht de rol en positie van de MRDH en de opbrengsten van de inspanningen gericht op economische ontwikkeling. Verder keek de rekenkamer naar de mogelijkheden van de gemeenteraad om zijn rol in de MRDH te vervullen en de wijze waarop de raad deze mogelijkheden benutte. De rekenkamer heeft gedurende dit onderzoek op enkele momenten input gevraagd van de rekenkamers en rekenkamercommissies van de overige bij de MRDH aangesloten gemeenten.

De rekenkamer stelde vast dat de activiteiten van de MRDH voor de bevordering van het economisch vestigingsklimaat passen bij de rol die overheden hebben in succesvolle economische regio's. Ook concludeerde zij dat de samenwerking tussen gemeenten heeft geleid tot meer samenhang in beleid en bestuur en vergroting van de kennisuitwisseling. De wijze van het financieren van projecten door de MRDH schiet echter tekort. De hiervoor bedoelde bijdrageregeling kampt met onderbesteding, heeft een omslachtige werkwijze en de relatie tussen projecten en visies en programma's is onduidelijk. Verder is weinig bekend over de opbrengsten van de projecten. Ten slotte concludeerde de rekenkamer dat de adviescommissie, een belangrijk middel om raadsleden te betrekken bij het economisch

programma, niet goed aansluit bij de rol van raadsleden. Ook worden raadsleden onvoldoende geïnformeerd over de voortgang van resultaten van het economisch programma.

De belangrijkste aanbeveling van de rekenkamer was het heroverwegen van de uitvoerende functie van de MRDH, waarvoor de rekenkamer twee mogelijke scenario's gaf. Daarnaast gaf de rekenkamer onder andere de aanbeveling om minder doelstellingen te kiezen en duidelijker te zijn over de beoogde resultaten, zodat de MRDH een scherper profiel krijgt en raadsleden beter zicht krijgen op de voortgang.

De rekenkamer heeft haar rapport op 16 november toegelicht in de raadscommissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat (MHEK). Het rapport is op 1 december in de gemeenteraad behandeld. De gemeenteraad heeft unaniem ingestemd met de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer. Ten aanzien van de aanbeveling de uitvoerende functie te heroverwegen heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarbij is gekozen voor het herinrichten van de uitvoerende functie. De MRDH liet in december middels een brief aan de raden van deelnemende gemeenten weten "enthousiast aan de slag" te gaan met de uitkomsten van het rekenkamerrapport.

Het rapport is ook aangeboden aan de vijf regiogemeenten, met het aanbod het toe te lichten. Capelle aan den IJssel heeft van dit aanbod gebruik gemaakt. De rekenkamer heeft het rapport toegelicht op een thema-avond op 31 januari 2023, waarbij de MRDH ook een presentatie gaf over de opvolging van de aanbevelingen.

2-3 lopend onderzoek 2022

In 2022 liepen vijf onderzoeken die niet in 2022 gepubliceerd zijn. In de onderstaande tabel zijn deze opgenomen. Het rapport over de collegetargets 'Targets tellen' is ondertussen op 8 februari 2023 gepubliceerd.

tabel 2-2: lopend onderzoek in 2022

onderzoek
Collegetargets: 'Targets tellen'
Woonvisie synthese
Integriteit
Groene buitenruimte
Vervolgonderzoek algoritmes

Een nadere toelichting op de lopende onderzoeken is te vinden in de onderzoeksprogrammering 2023.

bouwen voor elkaar

onderzoek naar woonbeleid Albrandswaard

Rekenkamer
Albrandswaard

3 Rekenkamer Albrandswaard

3-1 inleiding

De Rekenkamer Albrandswaard heeft één onderzoek gepubliceerd in 2022. Daarnaast liep in 2022 het onderzoek naar de woonvisiesynthese dat in 2023 wordt gepubliceerd. In de volgende paragrafen zijn de onderzoeken toegelicht.

3-2 gepubliceerd onderzoek

3-2-1 bouwen voor elkaar

Op 29 november 2022 publiceerde de Rekenkamer Albrandswaard het rapport 'Bouwen voor elkaar' over het woonbeleid in Albrandswaard. De rekenkamer onderzocht hoe en in welke mate het woonbeleid van de gemeente Albrandswaard bijdroeg aan een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de lokale woningmarkt.

Uit het onderzoek bleek dat de schaarste aan sociale huurwoningen in Albrandswaard sinds 2015 toenam. In het sociale segment werd minder gebouwd dan met de regio was afgesproken en de gemeentelijk doelstellingen voor de sociale woningvoorraad werden niet of nauwelijks gehaald. Verder bleek het lastig om na te gaan in hoeverre Albrandswaard haar eigen doelen bereikte, omdat deze in de woonvisie 2016-2025 niet duidelijk gedefinieerd waren. Ook waren verschillende doelgroepen slecht afgebakend. Daardoor was het niet mogelijk vraag en aanbod op de woningmarkt per doelgroep te volgen. De gemeente had ook niet per doelgroep uitgewerkt welke instrumenten zouden worden ingezet. De gemeente moet in de toekomst dus duidelijker vastleggen wat haar doelstellingen zijn en hoe zij die doelen wil bereiken, concludeerde de rekenkamer.
De rekenkamer deed daarom ook de aanbeveling om in de nieuwe woonvisie duidelijke definities op te nemen van doelgroepen en prijssegmenten.

De rekenkamer heeft het rapport op 23 januari 2023 toegelicht in de commissie ruimte. Behandeling in de gemeenteraad is op 3 april 2023 voorzien.

3-3 lopend onderzoek

3-3-1 woonvisie synthese

De rekenkamer voert een synthese uit van vijf onderzoeken die de rekenkamer heeft uitgevoerd naar woonvisies (Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland en Albrandswaard zijn gepubliceerd en Capelle aan den IJssel volgt in het voorjaar van 2023).
De rekenkamer beoogt met deze analyse inzicht te krijgen in overeenkomsten en verschillen in het woonbeleid van de onderzochte gemeenten, in de regionale samenwerking in het woonveld en de mate waarin regionale doelstellingen zijn gerealiseerd. De synthese zal uitmonden in een rapportage die voor het zomerreces van 2023 zal worden aangeboden aan de gemeenteraden van de vijf onderzochte gemeenten.

Patrimonium Barendrecht realiseert 93 betaalbare,
levensloopvriendelijke, energiezuinige appartementen
gratis

4 Rekenkamer Barendrecht

4-1 inleiding

De Rekenkamer Barendrecht heeft één onderzoek gepubliceerd in 2022. Daarnaast liep in 2022 het onderzoek naar de woonvisiesynthese dat in 2023 wordt gepubliceerd. In de volgende paragrafen zijn de onderzoeken toegelicht.

4-2 gepubliceerd onderzoek

4-2-1 bouwen in balans

Op 21 april 2022 publiceerde de rekenkamer het rapport 'Bouwen in balans', een onderzoek naar het woonbeleid in Barendrecht. De rekenkamer onderzocht hoe en in welke mate het woonbeleid van de gemeente Barendrecht heeft bijgedragen aan een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de lokale woningmarkt.

De rekenkamer concludeerde onder meer dat de verhouding tussen vraag en aanbod op de Barendrechtse woningmarkt sinds 2015 is verslechterd. Er was sprake van een stijging van het al relatief hoge percentage dure woningen terwijl het percentage 'hoge' inkomens juist daalde. Tegelijkertijd bleef de woningbouw in het sociale segment achter bij de doelstellingen van de gemeente. Het gemeentelijk woonbeleid heeft zodoende niet bijgedragen aan meer evenwicht. Verder stelde de rekenkamer dat het zicht op nieuwbouwproductie beperkt is: er is namelijk geen totaaloverzicht beschikbaar van het type gebouwde woningen, zoals sociale, middeldure en dure woningen. Terwijl deze segmentering wel het uitgangspunt van het woonbeleid is. Dit belemmert het inzicht in de voortgang van de doelstellingen.

De rekenkamer heeft op 7 juni 2022 het rapport toegelicht in de commissie Ruimte. Daarna is het rapport op 21 juni 2022 als hamerstuk behandeld in de raad.

4-3 lopend onderzoek

4-3-1 woonvisie synthese

De rekenkamer voert een synthese uit van vijf onderzoeken die de rekenkamer heeft uitgevoerd naar woonvisies (Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland en Albrandswaard zijn gepubliceerd, Capelle aan den IJssel verschijnt in het voorjaar van 2023).
De rekenkamer beoogt met deze analyse inzicht te krijgen in overeenkomsten en verschillen in het woonbeleid van de onderzochte gemeenten, in de regionale samenwerking in het woonveld en de mate waarin regionale doelstellingen zijn gerealiseerd. De synthese zal uitmonden in een rapportage die voor het zomerreces van 2023 zal worden aangeboden aan de gemeenteraden van de vijf onderzochte gemeenten.

5 Rekenkamer Capelle aan den IJssel

5-1 inleiding

De Rekenkamer Capelle aan den IJssel had in 2022 één onderzoek in uitvoering dat in 2023 zal verschijnen. Daarnaast liep het onderzoek naar de woonvisiesynthese dat in 2023 wordt gepubliceerd. In de volgende paragraaf zijn de onderzoeken toegelicht.

5-2 lopend onderzoek

5-2-1 woonvisie

Uitgangspunt van de Capelse Woonvisie 2013-2020 was de afronding van voortdurende stadsuitbreiding. Capelle aan den IJssel ging 'van groeikern naar beheergemeente'. Daarmee werd het uitgangspunt om te bouwen voor een stad van minimaal 65.000 inwoners losgelaten. De actualisatie van de woonvisie uit 2019 markeerde een omslag in het woonbeleid. Onder andere waren er op regionaal niveau afspraken gemaakt over de sociale woning voorraad en ging Capelle aan den IJssel uit van een bevolkingsgroei van maximaal 13.000 inwoners.

De rekenkamer onderzoekt in welke mate het woonbeleid van de gemeente Capelle aan den IJssel de afstemming van vraag en aanbod op de woningmarkt verbetert. Ook kijkt de rekenkamer in hoeverre de inzet van gemeentelijke instrumenten en de afspraken met partners binnen het woonbeleid hieraan hebben bijgedragen.

Het onderzoek bevindt zich in de afrondende fase. De rekenkamer zal het rapport in april of mei 2023 aan de gemeenteraad aanbieden.

5-2-2 woonvisie synthese

De rekenkamer voert een synthese uit van vijf onderzoeken die de rekenkamer heeft uitgevoerd naar woonvisies (naast Capelle zijn dit Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland en Albrandswaard). De rekenkamer beoogt met deze analyse inzicht te krijgen in overeenkomsten en verschillen in het woonbeleid van de onderzochte gemeenten, in de regionale samenwerking in het woonveld en de mate waarin regionale doelstellingen zijn gerealiseerd. De synthese zal uitmonden in een rapportage die voor het zomerreces van 2023 zal worden aangeboden aan de gemeenteraden van de vijf onderzochte gemeenten.

WISSEL-
STROOK
SIP BIT

6 Rekenkamer Krimpen aan den IJssel

6-1 inleiding

De Rekenkamer Krimpen aan den IJssel heeft in 2022 één onderzoek in uitvoering dat in 2023 verschijnt. In de volgende paragraaf is het onderzoek toegelicht.

6-2 lopend onderzoek

6-2-1 subsidies

In het onderzoek naar subsidies geeft de rekenkamer een beoordeling van de kwaliteit van de prestatieafspraken met subsidie-ontvangende organisaties. Tevens beoordeelt de rekenkamer de door deze organisaties geleverde prestaties en onderzoekt ze de wijze waarop de gemeente de uitvoering bewaakt en hoe de gemeente handelt bij het eventueel niet nakomen van prestatieafspraken. Er zijn drie subsidie-ontvangende organisaties geselecteerd: het Streekmuseum Krimpenerwaard, Synerkri en Enver. De onderzoeksopzet is in september 2021 gepubliceerd. Het onderzoek is afgerond en bevindt zich in de wederhoorfase. De publicatie van het onderzoeksrapport staat gepland in mei 2023.

7 Rekenkamer Lansingerland

7-1 inleiding

In 2022 heeft de Rekenkamer Lansingerland twee onderzoeken gepubliceerd. Daarnaast liep in 2022 een onderzoek naar de woonvisiesynthese dat in 2023 wordt gepubliceerd. In de volgende paragrafen zijn de onderzoeken toegelicht.

7-2 gepubliceerd onderzoek

7-2-1 bouwen in beweging

Het rapport 'Bouwen in beweging' verscheen op 7 juli 2022. Hierin onderzocht de Rekenkamer Lansingerland hoe en in welke mate het woonbeleid van Lansingerland van invloed is geweest op de aansluiting tussen vraag en aanbod op de woningmarkt in de gemeente. De rekenkamer keek zowel naar de uitvoeringsperiode van de gemeentelijke woonvisie 2015-2020 als naar het eerste half jaar dat de nieuwe woonvisie van 2021-2025 van kracht was. Deze laatste werd in de zomer van 2021 vastgesteld.

Op basis van het onderzoek trok de rekenkamer elf conclusies. Eén daarvan is dat het woonbeleid in de periode 2015-2020 niet heeft bijgedragen aan een verbeterde verhouding tussen vraag en aanbod. De inkomenssamenstelling van de Lansingerlandse huishoudens bleef namelijk praktisch ongewijzigd, terwijl het percentage dure woningen steeg en het percentage middeldure woningen en het percentage goedkope woningen afnamen. Een andere conclusie was dat de bouwproductie in de periode 2015 gemiddeld achterbleef bij het in de woonvisie benoemde streefcijfer daarvoor. Ook stelde de rekenkamer vast dat de woonvisie niet aangeeft hoe groot elk van haar woonbeleidaandachtsgroepen is, noch hoeveel voor deze groepen geschikte woningen er in Lansingerland staan. Gedurende de uitvoeringsperiode was de Lansingerlandse sociale woningvoorraad te klein om alle Lansingerlandse lage-inkomens-huishoudens daarin te huisvesten en dit tekort liep verder op. In de woonvisie werden geen kwantitatieve nieuwbouwdoelen voor deze woningen gesteld. Hierdoor was er weinig prikkel om woningen in het sociale segment of in het niet-sociale starters-segment te bouwen of te plannen. Ook concludeert de rekenkamer dat er in de onderzochte periode geen vergunningen werden verleend voor nieuwbouw van huisvestingscomplexen voor arbeidsmigranten. Wel stelt de gemeente zich sinds de zomer van 2021 ambitieuzer op binnen het woondossier. Ze heeft namelijk meer instrumentarium ingericht om te kunnen sturen op nieuwbouw in het sociale en in het zogeheten "overig betaalbare" segment. Ook heeft ze over deze nieuwbouw meer afspraken met corporaties gemaakt en meer afspraken opgenomen in nieuwbouwlocatie-kaders.

Op 21 september 2022 gaf de rekenkamer tijdens een beeldvormende avond toelichting op het rapport aan de gemeenteraad. Op 24 november 2022 besloot de raad het college op te dragen uitvoering te geven aan alle aanbevelingen van het rekenkamerrapport. Ook nam de raad naar aanleiding van het rapport een motie aan. De motie verzoekt et college om het bestaande toetsingskader voor de huisvesting van flexwerkers in Lansingerland te evalueren en een mogelijk nieuw kader binnen vier maanden aan de raad voor te leggen.

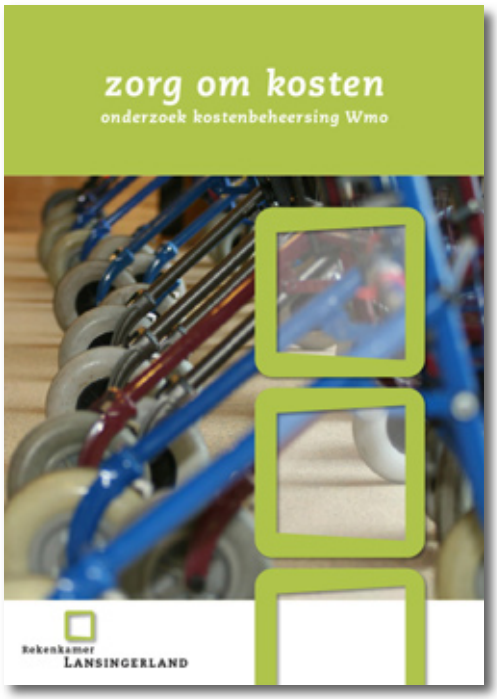

7-2-2 zorg om kosten

Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) verantwoordelijk voor het ondersteunen van kwetsbare inwoners zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de maatschappij. In Lansingerland zijn de Wmo-uitgaven de afgelopen jaren fors gestegen. Deze stijging heeft invloed op de gemeentebegroting. Vanwege deze impact heeft de rekenkamer onderzocht in hoeverre de gemeente inzicht heeft in de toekomstige ontwikkeling van het gebruik en de kosten van Wmo voorzieningen, zij de oorzaken van deze ontwikkeling kent en of zij effectieve maatregelen heeft getroffen om de kosten te beheersen. De bevindingen uit het onderzoek zijn op 22 december 2022 gepubliceerd in het rapport 'Zorg om kosten'.

De rekenkamer concludeerde in het onderzoek dat de kosten voor Wmo- voorzieningen in Lansingerland sneller groeien dan het landelijke gemiddelde en dat dit de komende jaren niet zal veranderen. De belangrijkste oorzaak is het groeiend aantal ouderen in de gemeente. Bovendien maakt een steeds groter deel van de oudere inwoners gebruik van deze voorzieningen. Hoewel de kosten sneller stijgen dan in de rest van Nederland, liggen de totale kosten per inwoner nog steeds een stuk lager dan het landelijk gemiddelde. De gemeente heeft met de huidige structuur voor het monitoren, analyseren en ramen goed zicht op het huidige en toekomstige gebruik en de kosten van Wmo-maatwerkvoorzieningen. De beschikbare data zijn echter niet geschikt om patronen in zorggebruik in beeld te brengen. Als de gemeente de kosten wil beperken, kan dit door kritisch te kijken naar de aanvragen en door het aanbod te versoberen. De rekenkamer stelde vast dat Lansingerland grip heeft op het toegangsproces en al een aantal kostenbesparende maatregelen heeft doorgevoerd. Op het moment van onderzoek was echter nog niet te bepalen of de doorgevoerde kostenbesparingen leiden tot ongewenste effecten op de kwaliteit van de ondersteuning. Er zijn volgens de rekenkamer meer besparings-mogelijkheden die verder onderzocht kunnen worden, maar in vergelijking met andere gemeenten heeft Lansingerland geen grote besparingen laten liggen.

De rekenkamer raadt de gemeente aan alert te blijven op nieuwe besparingsmogelijk-heden, maar ook om altijd goed in de gaten te houden welke invloed besparingen hebben op de kwaliteit van zorg voor cliënten. Verder heeft de rekenkamer aan-bevelingen gedaan over het monitoren van effecten en neveneffecten van genomen besparingsmaatregelen, het inzicht te vergroten in trends en ontwikkelingen in het zorggebruik en te investeren in verbetering werkprocessen voor databeheer en kwaliteitscontrole. Het college heeft deze aanbevelingen overgenomen.

Het rapport is op 1 februari 2023 toegelicht tijdens een beeldvormende bijeenkomst van de Commissie Samenleving. De behandeling van het rapport in de commissie en in de raad is in maart 2023 voorzien.

7-3 lopend onderzoek

7-3-1 woonvisie synthese

De rekenkamer voert een synthese uit van vijf onderzoeken die de rekenkamer heeft uitgevoerd naar woonvisies (Rotterdam, Barendrecht, Lansingerland en Albrandswaard zijn gepubliceerd, Capelle aan den IJssel verschijnt in het voorjaar van 2023).
De rekenkamer beoogt met deze analyse inzicht te krijgen in overeenkomsten en verschillen in het woonbeleid van de onderzochte gemeenten, in de regionale samenwerking in het woonveld en de mate waarin regionale doelstellingen zijn gerealiseerd. De synthese zal uitmonden in een rapportage die voor het zomerreces van 2023 zal worden aangeboden aan de gemeenteraden van de vijf onderzochte gemeenten.

8 overige publicaties en activiteiten

8-1 inleiding

Naast de reguliere onderzoeken verricht de rekenkamer ook op incidentele basis activiteiten die in het verlengde liggen van het rekenkamerwerk of daar een spin off van zijn. Het schrijven van artikelen is daar een voorbeeld van, evenals het geven van gastcolleges of externe presentaties. Ook kunnen publicaties voor een bredere doelgroep worden opgesteld.

8-2 externe optredens en andere publicaties

presentaties

- presentatie onderzoek algoritmes, Concern control binnen de gemeentelijke overheid, 8 maart 2022;
- gastcollege beleidsevaluatie, VU bestuurskunde opleiding, 11 april 2022;
- lezing woonvisie Rotterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam, 27 oktober 2022;
- toelichting Woonvisie onderzoek, Rotterdam Late Night, 4 november 2022;
- presentatie werkwijze onderzoeksprogrammering bij rekenkamer, Auditafdeling Hogeschool Rotterdam, 21 november 2022;
- presentatie communicatie bij de rekenkamer, congres NVRR, 2 december 2022.

8-3 samenwerking andere rekenkamers

G4

De Rekenkamer Rotterdam werkt in G4-verband samen met de rekenkamers van Amsterdam, Den Haag en Utrecht en met de Randstedelijke Rekenkamer. Naast bestuurlijk overleg vindt onderlinge kennisuitwisseling plaats. De kennisuitwisseling bestaat onder andere uit intervisie met collega's van andere rekenkamers. De meeste onderzoekers en projectleiders namen hieraan deel.

Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR)

Ook in breder verband heeft de Rekenkamer Rotterdam contact met andere rekenkamers. De rekenkamer is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR). In 2022 namen medewerkers deel aan verschillende bijeenkomsten als werksessies en cursussen. Ook is het jaarcongres door de directeur en meerdere medewerkers bezocht.

8-4 overige activiteiten

aanpak coronacrisis

In het onderzoeksprogramma 2022 is aangekondigd dat de rekenkamer de mogelijkheden zou verkennen voor een onderzoek naar de aanpak van de corona crisis. In 2022

is hiervoor een verkennend onderzoek uitgevoerd. De verkenning is begin 2023 afgerond met een notitie waarin verschillende opties voor een onderzoek zijn verkend. De conclusie is dat het onder bepaalde randvoorwaarden goed mogelijk is één van deze opties uit te voeren. De uitkomsten worden gebruikt bij de afweging van onderwerpen voor de onderzoeksprogrammering van 2024.

DoeMee-onderzoek ondersteuning raden
De rekenkamer heeft deelgenomen aan een landelijk onderzoek naar de ondersteuning van gemeenteraden, provinciale Staten en het algemeen bestuur van waterschappen. Het onderzoek is een initiatief van de NVRR. In totaal deden 70 gemeenten in Nederland mee. Het onderzoek heeft geresulteerd in een landelijke publicatie met kengetallen en trends daarin over onder andere budgetten en formatie bij griffies en rekenkamers en het budget voor fractieondersteuning.[2] De rekenkamer heeft het rapport onder de aandacht van de griffies gebracht.

kennismaking nieuwe raden
Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 heeft de rekenkamer kennisgemaakt met de nieuwe raden. Gedurende de eerste helft van 2022 heeft er met vijf van de zes gemeenten een kennismakingsbijeenkomst plaatsgevonden, die veelal onderdeel uitmaakte van het inwerkprogramma van de nieuwe raad. In twee regio-gemeenten (Albrandswaard en Barendrecht) heeft er een kennismakingsbijeenkomst met het voltallige nieuwe college plaatsgevonden.

Tijdens de coalitieonderhandelingen van de gemeente Rotterdam is de directeur van de rekenkamer gevraagd een toelichting te geven aan de betrokken partijen. In het gesprek is ingegaan op de rol van de rekenkamer, voor zowel raad als college, op de belangrijke aanbevelingen uit reeds gepubliceerde rapporten en is een vooruitblik gegeven op de onderzoeken die in uitvoering zijn.

2 Het rapport is te downloaden van de site van de NVRR:
https://www.nvrr.nl/nieuws/10913/nvrr-doemee-onderzoek-2022-ondersteuning-van-volksvertegenwoordigers.

9 wet versterking decentrale rekenkamers

9-1 inleiding

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Het doel van deze wet is de onafhankelijke positie van rekenkamers ter ondersteuning van de controlerende en kaderstellende rol van raden (en provinciale staten en algemene besturen van waterschappen) beter te waarborgen.

9-2 wijzingen en gevolgen voor rekenkamer, raad en college

De wet stelt eisen aan de inrichting van rekenkamers, vergroot de onderzoeksbevoegdheden en bevat extra waarborgen voor het proces van onderzoek en rapportage. Hieronder is kort in gegaan op deze wijzigingen en de gevolgen voor de rekenkamer, de raad en het college.[3]

wijzingen

Een belangrijke wijziging is dat de wet regelt dat gemeenteraden voortaan een onafhankelijke rekenkamer dienen in te stellen. De vormvrije rekenkamerfunctie waarbij de gemeenten zelf voor een eigen invulling konden kiezen is dus afgeschaft. Via deze rekenkamerfunctie konden gemeenten bijvoorbeeld voor een rekenkamercommissie kiezen waarin ook raadsleden zitting hadden. Met de nieuwe wet zijn eisen gesteld waaraan een lokale rekenkamer dient te voldoen. Hierdoor is een onafhankelijke rekenkamer verplicht. Andere eisen die de wet stelt aan de inrichting van de rekenkamer zijn:

- de raad beslist hoeveel leden de rekenkamer heeft en benoemt deze;
- er geldt een benoemingstermijn van zes jaar voor leden;
- de raad stelt het budget vast;
- er wordt vastgelegd hoe de rekenkamer ambtelijk wordt ondersteund.

Een tweede belangrijk onderdeel van de wet gaat over uitbreiding van de bevoegdheden van de rekenkamer. Hierin verandert met name de bevoegdheid onderzoek te doen naar verschillende verbonden partijen:

- de rekenkamer kan voortaan een onderzoek instellen naar de inkoop en contractrelaties van de gemeente als dat nog niet was geregeld in de inkoopvoorwaarden;
- de rekenkamer kan voortaan alle subsidies, leningen en garanties onderzoeken. De grens dat de subsidie, lening of garantie tenminste 50% van de baten van de private rechtspersoon moet zijn, is daarmee komen te vervallen;
- de rekenkamer mag onderzoek doen naar NV's en BV's waarin alle betrokken overheden samen een meerderheidsbelang hebben (ook als de betreffende gemeente dat afzonderlijk niet heeft);

3 Zie: Brief ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, 'Inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers', afschrift van brief aan alle colleges, gedeputeerde staten en besturen waterschappen; Tweede Kamer der Staten-Generaal, Memorie van Toelichting, 'Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Comptabiliteitswet 2016 in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden van de rekenkamers (Wet versterking decentrale rekenkamers)', 35.298-3.

- tot slot mag de rekenkamer voortaan onderzoek doen naar dochterondernemingen van overheidsdeelnemingen waarin betrokken overheden gezamenlijk meer dan 50% belang hebben.

Verder is de tekst aangepast om de scope van het onderzoek van de rekenkamer te verduidelijken. In plaats van onderzoek naar 'het gevoerde bestuur' wordt nu gesproken van onderzoek naar 'het gevoerde beleid'. Doel is duidelijk te maken dat de bevoegdheid ruim moet worden opgevat: beleidsvoorbereiding, -vorming, -vaststelling, -uitvoering en effecten vallen hieronder, maar ook het functioneren van de ambtelijke en de politieke organisatie van de gemeente.

De derde wijziging gaat over enkele waarborgen voor een goed verloop van het onderzoek en de rapportage van de bevindingen door de rekenkamer.

- In de wet is opgenomen dat de rekenkamer hoor en wederhoor dient toe te passen op conceptrapporten. Dit geldt ook voor andere onderzochte instellingen naast het gemeentebestuur.
- De rekenkamer kan voortaan bevindingen of gegevens die vertrouwelijke informatie bevatten ter vertrouwelijke kennisneming aan de raad verstrekken.
- Het college moet jaarlijks aan de raad laten weten wat er is gedaan met de aanbevelingen die de rekenkamer aan het college heeft gericht.
- Als er onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen wordt uitgevoerd, moeten de colleges van de andere deelnemende gemeenten hierover worden geïnformeerd. Na afloop moet ook hen het rapport worden toegestuurd.
- De rekenkamer moet een reglement van orde hebben waarin ook de nieuwe bevoegdheden en verplichtingen zijn opgenomen.

gevolgen

Voor de rekenkamers van Rotterdam, Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland hebben de wijzigingen beperkte impact op de inrichting van de rekenkamer en de positie van de rekenkamerleden. Overigens is bij de Rekenkamer Rotterdam en daarmee ook bij de regiogemeenten sprake van een directeursmodel, wat betekent dat er één rekenkamerlid is.

De rekenkamer was altijd al als onafhankelijk orgaan gepositioneerd. Ook zaken als de wijze van benoeming, benoemingstermijn en de ambtelijke ondersteuning waren al in lijn met de nieuwe wet geregeld. Ook was al een reglement van orde aanwezig. Wel dient de tekst op onderdelen te worden aangepast aan de nieuwe wet.

Voor de rekenkamer zelf is de uitbreiding van de bevoegdheden de belangrijkste wijziging. De rekenkamer kan nu eerder onderzoek doen naar verbonden organisaties aan de gemeente. Hierbij gaat het zowel om gesubsidieerde organisaties, inkooprelaties als organisaties waarin de gemeente een deelneming heeft. Voor onderzoek naar gemeenschappelijke regelingen zijn de bevoegdheden niet vergroot (dit kon al), maar zijn procesafspraken over de wijze van betrokkenheid van andere gemeenten geformuleerd. Specifiek voor het gemeentebestuur is relevant dat jaarlijks moet worden gerapporteerd hoe wordt omgegaan met de aanbevelingen die de rekenkamer aan het college heeft gedaan.

10 organisatie

10-1 strategie

De missie van de rekenkamer ligt vast in wet- en regelgeving. Voor de Rekenkamer Rotterdam wordt het institutionele kader gevormd door de Gemeentewet, de Wet versterking decentrale rekenkamers, de Verordening Rekenkamer Rotterdam en de rekenkamerverordeningen van de regiogemeenten. Daaruit is duidelijk dat het zowel de opdracht als het mandaat van de rekenkamer is om onafhankelijk onderzoek te doen naar de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid en de kwaliteit van het bestuur.

De rekenkamers van de grote steden en de rekenkamer voor de randstedelijke provincies hebben gezamenlijk een kwaliteitshandvest opgesteld. Dat kwaliteitshandvest is een aantal malen herzien; momenteel is de derde visie uit 2020 vigerend. De Rekenkamer Rotterdam heeft zich gecommitteerd aan dit kwaliteitshandvest, wat in feite voorschrijft hoe de rekenkamer te werk moet gaan. Daarom is ervoor gekozen om vanaf nu jaarlijks een kwaliteitshandvestscan uit te voeren. Deze is opgenomen in bijlage 3. Daaruit volgt dat de Rekenkamer Rotterdam op hoofdlijnen voldoet aan het kwaliteitshandvest en zich in 2022 verbeterd heeft op diverse punten, terwijl ook duidelijk is dat er op een aantal punten nog winst te boeken valt. Op die punten zijn veelal al acties ondernomen of zijn verbetertrajecten in gang gezet (zie 10-2).

Het professionaliseren van de communicatie was een strategisch speerpunt in 2022. Onder leiding van een externe communicatiestrateeg is een communicatiestrategie ontwikkeld. Dat heeft geleid tot het aantrekken van een parttime communicatieadviseur, vooralsnog voor drie jaar, om de communicatiestrategie te implementeren en daarmee de communicatie te professionaliseren.

Daarnaast was het een strategisch speerpunt om de governance van de rekenkamer te versterken, onder andere door het instellen van een Raad van Advies en het voorbereiden van de in het kwaliteitshandvest verplicht gestelde visitatie. Daar zijn in 2022 wel stappen toe ondernomen, maar vervolgens werd zichtbaar dat fundamentele herijking van het arrangement met de regiogemeenten noodzakelijk was en dat de bedrijfsvoering op orde gebracht moest worden. Dat heeft de prioriteit gekregen.

Tenslotte was het een strategische keuze om in 2022 te investeren in de onderzoeksstaf. De vaste staf was te klein en met name de projectleider-onderzoekerratio was niet passend voor zowel de hoeveelheid onderzoeken als de complexiteit ervan. Daarnaast is het juist voor een kennisorganisatie als de rekenkamer cruciaal dat er instroom is en blijft van nieuwe onderzoekers, zowel vanwege de nieuwe kennis die zij meebrengen als hun frisse blik op de maatschappelijke uitdagingen. Door deze versterking van het aantal onderzoekers is het niet meer nodig structureel externe onderzoekers in te huren, maar kan volstaan worden met de inhuur van specialistische kennis. Daarnaast is ervoor gekozen te investeren in de vaste medewerkers door de mogelijkheden ten

aanzien van opleiding, innovatie en kennisontwikkeling te verruimen en persoonlijke ontwikkeling centraal te stellen in het HR-beleid. De kwaliteit van de onderzoeken is tenslotte in hoge mate afhankelijk van de individuele kwaliteit en het gezamenlijke werkplezier van de onderzoekers.

10-2 bedrijfsvoering

10-2-1 bedrijfsvoeringsscan

De bedrijfsvoering van de rekenkamer wordt al jaren verzorgd door een klein team ondersteuning. Het team ondersteuning dient zelfstandig op een veelheid aan taken kwalitatief hoogwaardige ondersteuning te bieden. Ieder van deze taken is tegelijkertijd relatief klein van omvang, waardoor deze taken gecombineerd zijn belegd bij medewerkers. Verder wordt gebruik gemaakt van ondersteuning van de gemeente Rotterdam via een aantal dienstverleningsovereenkomsten. Daarnaast was er tot voor kort een bureauhoofd die ook bedrijfsvoeringstaken uitvoerde. Dat was organisch zo gegroeid. Na vertrek van het bureauhoofd is er voor gekozen deze functie niet opnieuw te vervullen. Rondom het vertrek van het bureauhoofd werd duidelijk dat:

- de rekenkamer de verplichting van een Functionaris Gegevensbescherming niet conform wet- en regelgeving had belegd.
- er een bijzondere praktijk was ontstaan ten aanzien van personeelsdossiers (zie paragraaf 10-2-4).
- de rekenkamer onvoldoende uitvoering had gegeven aan de kritische aanbevelingen over de informatiehuishouding die volgden uit de audit van de archiefinspectie (in casu: het Stadsarchief), waardoor de rekenkamer niet bleek te voldoen aan de Archiefwet en daaruit volgende verplichtingen.

Naar aanleiding van bovenstaande bevindingen heeft de directeur besloten een bedrijfsvoeringsscan te laten uitvoeren. Deze bedrijfsvoeringsscan maakt duidelijk dat de rekenkamer op onderdelen een inhaalslag moet maken. Het gaat met name om zaken op het gebied van administratie, inkoop, informatiehuishouding en archivering. Met de toenemende eisen aan communicatie, ICT en nieuwe wet en regelgeving op het gebied van privacy en informatiehuishouding is de invulling van de ondersteuning steeds meer gaan knellen en zijn achterstanden ontstaan. Verder stellen landelijke ontwikkelingen als de invoering van de Woo hogere eisen aan de bedrijfsvoering van de rekenkamer. Ook vraagt een Woo-verzoek de nodige capaciteit van de organisatie, waarin nu niet is voorzien. Deze onderwerpen vergen extra capaciteit en kennis die niet binnen de bestaande bezetting aanwezig is. Uit de uitgevoerde scan is gebleken dat een kwartiermaker nodig is om de bedrijfsvoering een impuls te geven.

Ook na de bedrijfsvoeringsscan kwamen nog aanvullende problemen aan het licht op het vlak van financieel management en het vastleggen van processen en werkwijzen. Daarnaast bleek dat keuzes die voortvloeien uit de combinatie van onafhankelijke positionering en tegelijkertijd ook in juridische zin onderdeel zijn van de gemeente Rotterdam het werken omslachtig maken. Tevens kwamen uit de vastgestelde RI&E een drietal verbeterpunten die ook raakvlakken hebben met de bedrijfsvoering:

- de BHV was niet op orde;
- er was geen preventiemedewerker aangesteld;
- de informatie over gezond werken behoeft meer aandacht.

10-2-2 verbetertrajecten

Inmiddels zijn op het vlak van bedrijfsvoering een aantal verbetertrajecten in gang gezet, die ook in volgende paragrafen aan de orde zullen komen. Tabel 10-1 geeft een overzicht.

tabel 10-1: verbetertrajecten

verbetertraject	status
verbetertraject AVG	externe FG en Privacy Officer aangesteld. Bezig met update privacybeleid
verbetertraject informatiehuishouding	extern bureau stelt plan van aanpak op
verbetertraject personeelsdossiers	in afronding
kwartiermaker bedrijfsvoering	start 1 april
verbetertraject BHV	lopend
verbetertraject portfolio management	lopend

Na consultatie van de andere grote rekenkamers is besloten een externe Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. In samenspraak met de FG is intern een Privacy Officer aangesteld. In samenspraak met de FG is de Privacy Officer nu bezig het privacybeleid en alles wat daarmee samenhangt grondig te herzien.

In samenspraak met het Stadsarchief, de informatiespecialisten van de griffie en informatiespecialisten van de gemeente is een bureau aangetrokken om een plan van aanpak voor het verbetertraject informatiehuishouding op te stellen. Dat is eind maart 2023 gereed, waarna gestart kan worden met de uitvoering.

Er is een verbetertraject portfoliomanagement opgestart om de capaciteitsplanning te verbeteren, lessen te leren uit een eerder onderzoek van tijdschrijfdata, aanvullende analyses te doen op basis van meer recente data en het verbeteren van het tijdschrijf-proces (gebruikersvriendelijk systeem, waaruit gemakkelijk managementinformatie kan worden gehaald).

Er is een derde BHV-er opgeleid en aangesteld. Er is overleg geweest met de verhuurder over coördinatie van de BHV en er zijn afspraken gemaakt over een ontruimingsplan en -oefening voor de Minervahuizen I, II en III (verzamelpanden met meerdere huurders). Het rekenkamer BHV-team is, in overleg met de inmiddels door de verhuurder aan-getrokken BHV-expert en met het bureau dat de opleiding van de rekenkamer-BHV-ers verzorgt, bezig de faciliteiten binnen de rekenkamer te regelen en een ontruimings-oefening alleen voor de rekenkamer te plannen.

Bij de HR-adviseur is de verantwoordelijkheid voor preventiemedewerker expliciet belegd. De rekenkamer heeft de daarvoor benodigde training gefinancierd.

Per 1 april gaat de in de bedrijfsvoeringsscan geadviseerde kwartiermaker aan de slag. In de aanloop daarnaartoe zijn inmiddels in samenspraak met de afdeling crediteuren en de afdeling financial reporting slagen gemaakt op het niveau van administratie, begroting en aansluiting begroting en administratie. Tevens is al een eerste start gemaakt met het updaten van het bureaumanagementhandboek om wijzen van doen vast te leggen. Op basis van de bedrijfsvoeringsscan, de aanvullende probleemanalyses en een gedetailleerd overzicht van bedrijfsvoeringstaken dat de rekenkamer heeft verkregen van de Randstedelijke Rekenkamer zal de kwartiermaker prioriteiten stellen

Deloitte

en een plan van aanpak maken. De kwartiermaker zal in elk geval tot en met december uitvoering geven aan dit plan van aanpak, en indien nodig langer. Het herijken van de takenpakketten van het team ondersteuning is expliciet onderdeel van de opdracht.

10-2-3 personeel

Het bureau van de rekenkamer bestond per 31 december 2022 formeel uit de directeur en negentien medewerkers. Ten opzichte van 2021 is de vaste onderzoeksstaf versterkt. Daarnaast is voor enkele onderzoeken gebruikgemaakt van inhuur van externe expertise. Het inhuren van tijdelijke onderzoekers voor een specifiek project is in 2022 bewust vermeden, omdat dit relatief duur is en de investering die gedaan wordt in opleiding in het rekenkameronderzoek maar heel beperkt rendeert. De ambitie is om een zodanige stabiele onderzoeksstaf te creëren dat uitval door ziekte, zwangerschap- en ouderschapsverlof, studieverlof of andere redenen goed opgevangen kan worden.

Vanaf medio 2021 is de rekenkamer bezig met het professionaliseren van de communicatie. Daartoe werd een ervaren externe communicatiestrateeg aangetrokken die samen met de medewerkers van de rekenkamer een communicatiestrategie heeft opgesteld. Conform het hieruit volgende advies heeft de rekenkamer voor drie jaar een parttime communicatie-adviseur aangetrokken om de communicatiestrategie te implementeren, de communicatie te professionaliseren en de functie structureel vorm te geven.

werving en selectie

In 2022 hebben twee medewerkers (bureauhoofd 1 fte, schaal 15 en onderzoeker 0,89 fte, schaal 11) de rekenkamer verlaten. Er zijn in 2022 drie junior-onderzoekers (3 fte, schaal 10), twee onderzoekers (1,78 fte, schaal 11) en een communicatieadviseur (0,6 fte, schaal 10) gestart.

ziekteverzuim

Elk jaar streeft de Rekenkamer Rotterdam naar een ziekteverzuim van maximaal 3,8%. Waar het ziekteverzuim tot en met 2019 over het algemeen ruimschoots beneden deze norm lag, is vanaf 2020 sprake van een hoger verzuimpercentage. Het ziekteverzuim lag in 2022 met 4,8% boven de norm. Wel is het percentage lager dan in 2021 doordat minder sprake is van langdurig verzuim. Ten opzichte van 2021 zijn de percentages kort en middellang verzuim toegenomen. Gemiddeld waren er 3,4 ziektemeldingen per medewerker. Bij driekwart van de medewerkers lag het aantal ziektemeldingen onder dit gemiddelde.

tabel 10-2: kengetallen ziekteverzuim

kengetallen	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ziekteverzuimpercentage	2,2%	2,1%	2,0%	4,0%	7,6%	4,8%
kort verzuim (1 t/m 7 dagen)	0,8%	2,1%	1,2%	0,7%	0,9%	2,7%
middellang verzuim (8 t/m 42 dagen)	0,2%	0,0%	0,8%	0,3%	0,0%	1,1%
lang verzuim (vanaf 43 dagen)	1,2%	0,0%	0,0%	2,9%	6,7%	0,9%

De ziekteverzuimcijfers en de achterliggende oorzaken worden gemonitord.
De oorzaken van het verzuim zijn relatief goed in beeld en waar nodig en wenselijk zijn individuele afspraken gemaakt. De rekenkamer heeft in 2022 een Risico Inventarisatie

en Evaluatie (RI&E) laten uitvoeren. De laatste dateerde van 2009. Deze nieuwe RI&E is in september 2022 vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan het wettelijk verplichte plan van aanpak.

arbeidskosten
In 2022 waren de gerealiseerde loonkosten ongeveer gelijk aan de begroting.
Ten opzichte van 2021 zijn de loonkosten toegenomen door een stijging van de formatie.

tabel 10-3: formatie, bezetting en loonkosten

	verslag 2018	verslag 2019	verslag 2020	verslag 2021	plan 2022	verslag 2022
formatie per 31/12	13,4	15,2	15,2	14,5		18,2
medewerkers per 31/12	15	17	17	16		20
bezetting in gem. fte	13,3	14,4	14,9	14,6		16,1
loonkosten	€ 1.238.670	€ 1.295.417	€ 1.329.297	€ 1.376.606	1.517.089	€ 1.503.388
gemiddelde loonsom	€ 91.133	€ 89.959	€ 89.214	€ 94.288		€ 93.378

In de begroting van de rekenkamer is een bedrag opgenomen voor inhuur van expertise waarover de rekenkamer niet zelf beschikt. Voor 2022 was een bedrag van € 104.170 begroot. Uiteindelijk is in 2022 iets minder besteed, namelijk € 61.540. De inhuur bedroeg in 2022 4,2% van de loonsom.

tabel 10-4: personeel derden

	verslag 2018	verslag 2019	verslag 2020	verslag 2021	plan 2022	verslag 2022
inhuur	€ 115.321	€ 201.613	€ 156.950	€ 171.167	€ 104.170	€ 61.540

10-2-4 functieboek

Voor de rekenkamer is het van belang te blijven investeren in de kwaliteit van de onderzoeken. Daarvoor is investering in individuele medewerkers en de rekenkamer als instituut nodig. Om deze reden is de samenstelling en de omvang van de staf onder de loep genomen. In het verleden werd niet met een formatieplan gewerkt. Het functieboek geeft weer welke functies er zijn binnen de rekenkamer en waarom. In het functieboek is onderbouwd wat de formatie per functie is. In het functiehuis, dat ook onderdeel is van het functieboek, staan de functieomschrijvingen en de manier waarop die zich tot elkaar verhouden.

Het functieboek is daarmee een strategisch document dat een kader biedt voor een meerjarenplanning. Het streven was het functieboek in 2022 op te stellen. Dit proces is nog niet helemaal afgerond. Wel is het functiehuis voor de onderzoeksstaf in de afrondende fase. Er is inmiddels input van de PVT ontvangen en de verwachting is dat deel voor de zomer af te ronden. Daarnaast is nog aandacht nodig voor de functie-omschrijvingen van het ondersteunende personeel. De uitwerking daarvan is mede afhankelijk van de bevindingen van de kwartiermaker bedrijfsvoering.

10-2-5 personeelsdossiers

De medewerkers van de rekenkamer zijn ambtenaren van de gemeente Rotterdam. De gemeente dient daarom te beschikken over gegevens van de medewerkers de

rekenkamer. Tegelijkertijd werken zij voor een onafhankelijk onderzoeksinstituut. Om de onafhankelijke positie te kunnen waarborgen hield de rekenkamer tot voor kort de administratie over de medewerkers zoveel mogelijk binnen de rekenkamer. Daardoor waren er twee personeelsdossier: één bij de gemeente en één bij de rekenkamer. Dit leverde onduidelijkheid op over wat waar bijgehouden werd. Daarnaast zorgt het bewaren van de dossiers op twee plekken voor een onwenselijke situatie in het kader van de AVG. Tot slot brengt de dubbele administratie extra kosten met zich mee.

Omdat medewerkers in dienst zijn van de gemeente en de rekenkamer met de gemeente een DVO heeft voor het HR-beheer, heeft de rekenkamer ervoor gekozen geen 'schaduwdossiers' meer bij te houden. Met de gemeente zijn afspraken gemaakt om de onafhankelijke positie van de rekenkamer te waarborgen. Zo is afgesproken dat als medewerkers van de rekenkamer hun loopbaan voortzetten bij de gemeente zelf, zij een nieuw personeelsnummer krijgen en informatie over hun functioneren bij de rekenkamer niet toegankelijk is voor nieuwe leidinggevenden. Onderdeel van de afspraken is het integreren van de personeelsdossiers van (oud)medewerkers van de rekenkamer in het personeelsdossier van de gemeente Rotterdam. Eind maart 2023 dient dit proces gereed te zijn.

10-2-6 opleidingen

In het jaarverslag over 2021 was te lezen dat, als gevolg van de coronapandemie, niet veel medewerkers een opleiding hadden gevolgd. In 2022 heeft een groot deel van de medewerkers dat wel gedaan. Dit betrof onder andere cursussen op gebied van projectleiderschap, de cursus voor rekenkameronderzoek voor nieuwe onderzoekers en cursussen in verband met nieuwe verantwoordelijkheden (Privacy Officer). De inhaalslag die in het vorige jaarverslag was beoogd, is daarmee daadwerkelijk gemaakt. Besloten is ook om het opleidingsbudget structureel te verhogen (naar € 20.000 per jaar). Dit wordt noodzakelijk geacht voor investering in de kwaliteit van de staf.

Tegelijkertijd is afgelopen jaar benut om samen met alle medewerkers een Persoonlijk Ontwikkelings Plan (POP) op te stellen, waarin ook afspraken zijn gemaakt over studie(verlof), opleidingen en trainingen. Naast het algemene inwerkprogramma, waarvan een cursus voor rekenkameronderzoek onderdeel vanuit maakt, zijn er geen verplichte opleidingen. Juist omdat de rekenkamer relatief klein is en het werkveld breed is, is maatwerk wat betreft opleiding zowel gewenst als mogelijk.

Tevens bieden de POP's een basis om ontwikkelingsgericht keuzes te kunnen maken over welke onderzoekers worden ingezet in welk onderzoek en voor de begeleiding tijdens het onderzoek. Zodat onderzoekers ook via de projecten waarin zij werkzaam zijn zich kunnen ontwikkelen in lijn met hun ambities.

10-2-7 vertrouwenspersoon

Medewerkers van de Rekenkamer Rotterdam kunnen gebruik maken van de poule van vertrouwenspersonen van de gemeente Rotterdam. Aanvullend is er in 2022 een eigen externe vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen ingesteld waar medewerkers van de rekenkamer een beroep op kunnen doen. Deze keuze is gemaakt vanwege de onafhankelijke positie van de rekenkamer en werd noodzakelijk geacht vanwege het lopende onderzoek naar ambtelijke integriteit. In dit onderzoek zijn vertrouwens-personen ook onderwerp van onderzoek.

In bijlage 2 is het verslag van de externe vertrouwenspersoon opgenomen.
De Rekenkamer Rotterdam ontvangt van de gemeentelijke vertrouwenspersonen nooit informatie over het aantal meldingen of de aard van meldingen.

10-3 privacy en informatiebeveiliging

Vanaf halverwege 2022 is de rekenkamer gaan werken met een externe FG. Het externe jaarverslag van de FG over de rekenkamer is opgenomen in bijlage 1. Ook is in 2022 besloten om één van de onderzoekers de rol van Privacy Officer te geven. De Privacy Officer is het eerste aanspreekpunt in de organisatie over privacy en informatiebeveiliging en zorgt onder meer voor bewustwording en het actueel houden van het privacybeleid.

In 2022 zijn drie datalekken gemeld bij de FG. In alle drie de gevallen ging het om interne incidenten waarbij één van de collega's onbedoeld toegang had tot persoonsgegevens. Het betrof onbedoelde toegang tot informatie op de netwerkschijf van de rekenkamer, toegang tot geluidsbestanden uit een eerder onderzoek op een geluidsrecorder en toegang tot persoonsgegevens bij het opschonen van fysieke documenten. In alle drie de gevallen is het datalek door de directeur gemeld bij de FG en zijn de bestanden beveiligd of gewist. Op advies van de FG zijn de datalekken niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat er slechts een beperkte inbreuk op de beveiliging van persoonsgegevens werd geconstateerd en het risico voor de vrijheden en rechten van personen niet of nauwelijks aanwezig was.

Mede naar aanleiding van de beveiligingsincidenten zijn op zwakke plekken in de informatiebeveiliging stappen genomen, zoals het opschonen van fysieke documenten, aanscherpen van autorisaties en verwijderen van oude bestanden. Ook is er in 2022 gestart met een verbetertraject informatiehuishouding en het herzien van het privacybeleid. Onder het personeel is er sprake van een verdere bewustwording over privacy en informatiebeveiliging.

In 2022 zijn geen verwerkingsovereenkomsten gesloten. Een geactualiseerd overzicht van alle verwerkingen van persoonsgegevens die de rekenkamer doet, is gelijktijdig met de publicatie van het jaarverslag gepubliceerd op de website van de rekenkamer in de vorm van een verwerkingsregister.

10-4 diversiteit en inclusie

De afgelopen jaren is de maatschappelijke en politieke aandacht voor diversiteit en inclusie toegenomen. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en op basis van goed werkgeverschap is het daarom belangrijk dat ook de Rekenkamer Rotterdam aandacht besteed aan diversiteit en inclusie binnen de organisatie. De PVT heeft daar in het verleden ook aandacht voor gevraagd.

In 2022 is een externe partij aangetrokken om de rekenkamer hierin te begeleiden. Doel is dat deze professionals op basis van een groepssessie, individuele gesprekken en een scan van de beleidsstukken en andere stukken van de rekenkamer een beeld schetsen van de mate waarin de rekenkamer inclusief werkt en ook adviezen voor de organisatie formuleren. Deze opdracht wordt in 2023 uitgevoerd. Op basis van deze adviezen kan een eventueel vervolgtraject opgezet worden. De werkgroep en de externe

partij voorzien de directeur tevens van adviezen op het gebied van inclusie en diversiteit op de lopende zaken.

Daarnaast is een pilot gedaan met inclusieve werving. Begeleid door een gespecialiseerde adviseur in inclusief werven heeft de rekenkamer bij de werving van de communicatieadviseur en twee onderzoekers ervaring opgedaan met inclusief werven. Op basis van deze pilot zijn nuttige lessen geleerd die in de toekomst zullen worden benut.

10-5 nevenfuncties en declaraties

In artikel 81f van de Gemeentewet is een lijst met functies opgenomen die de directeur rekenkamer niet mag vervullen naast haar functie als bestuurder van de rekenkamer. Ook in de verordening Rekenkamer Rotterdam is een bepaling opgenomen die de mogelijkheid van nevenfuncties van de directeur rekenkamer beperkt (artikel 6). In lijn hiermee heeft de Rekenkamer Rotterdam een reglement voor nevenfuncties van medewerkers. Zij dienen elke nevenfunctie bij de directeur te melden. Uitgangspunt is dat nevenfuncties buiten het gebied van de voormalige Stadsregio Rotterdam toelaatbaar zijn. Voor nevenfuncties binnen het gebied van de voormalige Stadsregio geldt dat de uitoefening ervan niet op gespannen voet mag komen te staan met de werkzaamheden voor de rekenkamer. De volgende tabel geeft een overzicht van de nevenfuncties van de directeur rekenkamer en de medewerkers in 2022.

tabel 10-5: nevenfuncties

functie	nevenfunctie	bezoldigd
directeur	hoogleraar Universiteit Maastricht (gastvrijheidsovereenkomst, tot juni 2023)	nee
	directeur rekenkamer bij de regiogemeenten (Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland)	nee (functie is qq)
bureauhoofd (tot 16 mei 2022)	docent EUR-cursus rekenkameronderzoek	ja (t.g.v. de rekenkamer)
	plaatsvervangend directeur rekenkamer bij de regiogemeenten (Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland)	nee
onderzoeker (tot 9 juni 2022)	lid redactieraad Erasmus Magazine	nee
onderzoeker	buitenpromovendus bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam	nee
onderzoeker	diaken en secretaris van het college Protestantse Gemeente Delft	nee

De directeur declareert geen kosten. In het jaarverslag is daarom geen tabel met uitsplitsing van gedeclareerde kosten opgenomen.

11 jaarrekening Rekenkamer Rotterdam

11-1 resultatenrekening

In de onderstaande tabel is de resultatenrekening 2022 opgenomen. Hierbij is voor de vergelijkbaarheid de indeling in posten gehanteerd die de rekenkamer de afgelopen jaren heeft gebruikt. In het jaarverslag 2023 zal worden aangesloten bij de rapportagewijze van de gemeente Rotterdam.

tabel 11-1: resultatenrekening 2022 (in €)

	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
loonbetalingen en sociale premies	1.376.606	1.517.089	1.503.388
externe inhuur	171.167	104.170	61.540
huisvestingskosten	169.139	168.500	191.700
diensten gemeente Rotterdam (interne doorbelasting)	86.724	88.000	119.482
overige goederen en diensten	42.718	70.500	97.293
automatiseringskosten	89.394	85.000	83.031
totaal uitgaven	**1.935.748**	**2.033.259**	**2.056.434**
bijdrage gemeente Rotterdam	1.562.976	1.597.559	1.597.559
bijdrage gemeente Barendrecht	63.300	65.150	65.150
bijdrage gemeente Lansingerland	71.046	98.250	98.250
bijdrage gemeente Albrandswaard	36.587	40.250	40.250
bijdrage gemeente Capelle a/d IJssel	103.500	106.500	106.500
bijdrage gemeente Krimpen a/d IJssel	31.075	45.550	45.550
Sint Eustatius[4]	50.996	0	0
overige inkomsten	22.160	0	0
totaal inkomsten	**1.941.639**	**1.953.259**	**1.953.259**
saldo	5.891	-80.000	-103.175
toevoeging/onttrekking reserves	5.891	80.000	103.715
resultaat	**0**	**0**	**0**

11-2 toelichting op de resultatenrekening

algemeen

Samen met de onderdelen Raad/Commissies, Griffie en de Gemeentelijke Ombudsman vormt de rekenkamer in administratieve zin de kostenplaats Raad binnen het concern Rotterdam. De jaarrekening van de kostenplaats Raad wordt gepubliceerd als onderdeel van het concern Rotterdam.

4 Voor de tijdelijk uitoefening van de rekenkamerfunctie voor Sint Eustatius is in 2021 nog een bijdrage ontvangen. De werkzaamheden van de Rekenkamer Rotterdam voor Sint Eustatius zijn eind 2021 beëindigd.

Uit de resultatenrekening is op te maken dat er enige overschrijding van de begroting heeft plaatsgevonden. Tegenover lagere kosten voor personeel en inhuur stonden veel incidentele of nieuwe lasten die tot extra kosten hebben geleid. Het gaat hierbij naast veelal kleinere incidentele kosten met name om kosten voor de uitvoering van een bedrijfsvoeringscan, extra investering in sociale activiteiten om de banden na de coronaperiode te versterken en activiteiten als participeren in het DoeMee-onderzoek. Ook worden kosten gemaakt voor de externe vertrouwenspersoon en de externe Functionaris Gegevensbescherming.

uitgaven

loonbetalingen en sociale premies
De personeelskosten zijn iets lager dan de begroting van 2022. Dit wordt vooral verklaard door het vertrek van twee medewerkers. De hierdoor ontstane formatieruimte is later in het jaar ingevuld.

externe inhuur
In 2022 heeft de rekenkamer extern personeel ingehuurd voor ondersteuning met specifieke expertise bij twee projecten. De begroting voor inhuur was gebaseerd op realisatie uit het verleden. Uiteindelijk is de realisatie lager dan begroot, voornamelijk omdat is gekozen alleen inhuur in te zetten voor specifieke expertise die de rekenkamer niet zelf in huis heeft.

huisvestingskosten
De huisvestingskosten bestaan uit de huur, de servicekosten, de energiekosten en de kosten van facilitaire dienstverlening door de Rotterdamse Service Organisatie voor de kantoorruimte van de Rekenkamer Rotterdam aan de Meent (Minervahuis II). Deze kosten zijn hoger door gestegen huur- en servicekosten die niet waren voorzien bij het opstellen van de begroting.

diensten gemeente Rotterdam (interne doorbelasting)
De rekenkamer neemt verschillende diensten af van de gemeente Rotterdam. Hiervoor zijn dienstverleningsovereenkomsten gesloten. De kosten daarvan worden door de gemeente doorbelast aan de rekenkamer. In 2022 zijn de kosten hoger dan begroot. De belangrijkste reden hiervoor is dat de rekenkamer voor de bedrijfsvoeringsscan gebruikt heeft gemaakt van de diensten van het Bureau Rotterdam Interim management (BRIM).

overige goederen en diensten
Hier zijn de uitgaven verantwoord van alle overige kosten gemaakt door de Rekenkamer Rotterdam. De uitgaven zijn hoger dan begroot. Onder ander is geïnvesteerd in aanschaf van nieuw meubilair, zijn extra kosten gemaakt voor de externe FG en zijn nieuwe initiatieven ondernomen als deelname voor alle gemeenten aan DoeMee-onderzoek. Ook is meer aandacht besteed aan sociale activiteiten om de onderlinge contacten na de coronaperiode te versterken. Tot slot is het bureau Becis aangetrokken om een plan van aanpak voor de informatiehuishouding op te stellen en is een governance expert betrokken die het proces voor de herijking van de relatie met de regiogemeenten begeleid.

automatiseringskosten
De automatiseringskosten betreffen de ICT-voorziening van de Rekenkamer Rotterdam. De automatiseringskosten waren in 2022 ongeveer gelijk aan de begroting.

inkomsten

bijdrage gemeente Rotterdam
In de meerjarenbegroting van de gemeente kent de raad een bijdrage toe aan de rekenkamer voor de uitvoering van de werkzaamheden, op grond van de Verordening Rekenkamer Rotterdam (artikel 7, lid 1). Het budget is sinds 2018 vrij gelijk gebleven.

bijdragen gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland
Naast haar activiteiten voor de gemeente Rotterdam heeft de rekenkamer ook nog de mogelijkheid om de rekenkamerfunctie bij andere gemeenten in de voormalige Stadsregio in te vullen. Dit doet de rekenkamer op dit moment voor vijf regiogemeenten. Deze post betreft de bijdragen van die gemeenten ten behoeve van de uitoefening van de rekenkamerfunctie. In 2022 is volledig overgegaan naar een lumpsum-financiering, vandaar dat de begroting en realisatie exact overeenkomen.

overige inkomsten
Deze post bestaat uit eventueel ontvangen vergoedingen voor presentaties en bijdragen aan cursussen die door de rekenkamer aan derden zijn geleverd of bijvoorbeeld een bijdrage van het UWV in verband met zwangerschapsverlof. In 2022 waren er geen overige inkomsten.

resultaat
In de begroting van 2022 was rekening gehouden met een onttrekking aan de reserve van € 80 k. Uiteindelijk is het jaar afgesloten met een negatief van saldo van € 103 k. Dit saldo is onttrokken aan de reserve van de Rekenkamer Rotterdam.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve vanaf 2015 opgenomen. De Rekenkamer Rotterdam mag maximaal € 250 k reserve aanhouden. Dat betekent dat de reserve vrijwel vol was, terwijl de rekenkamer naar de aard van haar taak en (aangezien de grootste begrotingsposten personeel en huisvesting zijn) relatief weinig onvoorspelbare en incidentele uitgaven heeft. Het niveau van de reserves was dus hoog in relatie tot het risico.

tabel 11-2: opbouw reserves 2015-2022 (in €)

jaar	beginsaldo	mutatie	eindsaldo
2015	236.000	14.000	250.000
2016	250.000	0	250.000
2017	250.000	-45.360	204.640
2018	204.640	0	204.640
correctie 2018		21.149	
saldo 2019		-8.695	
toevoeging 2019		12.454	217.094
2020	217.094	18.914	236.008
2021	236.008	5.891	241.977
2022	241.977	-103.175	138.802

11-3 begroting 2023

De begroting bevat de te verwachten baten en lasten in 2023.

tabel 11-3: begroting 2023 (in €)

baten	
bijdrage gemeente Rotterdam	1.597.559
bijdrage gemeente Barendrecht	65.150
bijdrage gemeente Lansingerland	98.250
bijdrage gemeente Albrandswaard	40.250
bijdrage gemeente Capelle a/d IJssel	106.500
bijdrage gemeente Krimpen a/d IJssel	45.550
onttrekking reserves	80.000
totaal baten	**2.033.259**
lasten	
loonbetalingen en sociale premies	1.863.793
externe inhuur	44.000
huisvestingskosten	200.000
diensten gemeente Rotterdam (interne doorbelasting)	99.530
overige goederen en diensten	117.500
automatiseringskosten	73.700
totaal lasten	**2.398.523**
verschil	**-365.264**

11-4 toelichting op de begroting

De afgelopen 25 jaar is het bureau van de Rekenkamer Rotterdam niet evenredig meegegroeid met de extra verantwoordelijkheden en taken. Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat het noodzakelijk is de organisatie van de Rekenkamer Rotterdam te versterken. Dit is nodig om de jaarlijkse onderzoeksprogrammering te kunnen realiseren, maar ook om de bedrijfsvoering structureel te versterken (zie ook hoofdstuk 10).

versterking onderzoeksstaf

In de vaste staf was de onderzoeker-projectleider ratio vrijwel 1, waardoor de teams erg kwetsbaar waren en de projectleiders ook veel onderzoekstaken op zich namen. Dit leidde tot grote druk op de uitvoering van onderzoeksprojecten met vertragingen tot gevolg. Een ander gevolg was een lange tijd tussen het moment van programmering en start van het onderzoek. Ook was nauwelijks tijd beschikbaar voor investering in opleiding en kennisontwikkeling. Daarnaast is het voor de impact van de onderzoeken belangrijk te investeren in professionalisering van de communicatie en bij onderzoeken meer tijd te nemen voor gesprekken met bestuurders en ambtenaren, zowel in de onderzoeksopzetfase als bij hoor en wederhoor. Het doel hiervan is elkaar te informeren en goed inzicht te hebben in de context waarin een rapport zal gaan landen. Ook is het belangrijk dat actief contact onderhouden wordt met de griffie. Dat betekent dat naast de directeur ook projectleiders tijd moeten hebben om dergelijke netwerken op te bouwen en te investeren in relaties en het proces.

Het afgelopen jaar is geïnvesteerd in versterking van de onderzoeksstaf door het aannemen van nieuwe onderzoekers en door het herijken van de formatie. Er zijn

drie junior-onderzoekers aangenomen. Daarnaast zette één van de onderzoekers zijn loopbaan elders voort en is deze functie met een nieuwe onderzoeker opgevuld. Ook het bureauhoofd, waaraan veel directeurstaken waren gedelegeerd, vertrok. De vrijgekomen middelen zijn ingezet voor de versterking van de onderzoeksstaf. De ratio projectleider/onderzoeker is hiermee op de verhouding 1:2 komen te liggen. Hiermee is de benodigde basiscapaciteit aanwezig om de onderzoekprogrammering uit te kunnen voeren. De programmering is gebaseerd op het uitgangspunt dat maximaal tien onderzoeken gelijktijdig worden uitgevoerd. Ook kan met deze formatie beter worden gestuurd op doorlooptijden en is het mogelijk voldoende tijd en aandacht te kunnen besteden aan opleiding, kennisontwikkeling en de relaties met de gemeente en andere stakeholders.

versterking bedrijfsvoering
Zoals in hoofdstuk 10 is aangegeven heeft een uitgevoerde bedrijfsvoeringsscan duidelijk gemaakt dat de rekenkamer op onderdelen een inhaalslag moet maken. Ook is op basis van de communicatiestrategie gekozen voor het aanstellen van een communicatieadviseur voor 0,6 fte voor een periode van drie jaar. Deze adviseur moet de communicatie gaan professionaliseren en onderzoeken wat de rekenkamer structureel nodig heeft aan ondersteuning ten behoeve van communicatie.

Per 1 april 2023 is een kwartiermaker bedrijfsvoering aangesteld. De extra capaciteit voor team ondersteuning is deels tijdelijk en deels structureel. De precieze mate waarin dit laatste het geval is, wordt in 2023 duidelijk als de kwartiermaker bedrijfsvoering zijn werkzaamheden heeft uitgevoerd. Ook zal worden verkend of het mogelijk is om meer ondersteuning intern in te kopen. De rekenkamer koopt al ondersteuning in voor HR-beheer, HR-advies, financieel en facilitair.

Een andere vorm van versterking is dat de rekenkamer in 2022 gebruik is gaan maken van een externe vertrouwenspersoon en een externe functionaris gegevensbescherming.

consequenties begroting
De structurele versterking van de capaciteit leidt tot een stijging van de post personeel. Dat dit nu zichtbaar wordt in de begroting van 2023, heeft niet alleen te maken met de stijging van het aantal fte in de onderzoeksstaf. De rekenkamer is ook overgegaan op een andere wijze van begroten van personeelskosten. Voorheen lag geen formatieplan aan de begroting ten grondslag. In feite waren de personeelslasten de sluitpost. Hierdoor ontstond altijd het risico van druk op de omvang van de personele bezetting. In 2023 is de begroting gebaseerd op het loonkostenmodel waarbij per functie met een vast bedrag voor loonkosten wordt gerekend. Met deze methode wordt aangesloten bij de gangbare praktijk van de gemeente Rotterdam. Door deze wijze van begroten wordt nu vooraf zichtbaar wat de kosten zijn van een stabiele onderzoeksstaf.

Bij het opstellen van de begroting voor 2023 zijn de precieze consequenties inzichtelijk geworden. Voor 2023 is in totaal € 445 k extra nodig. Deels wordt dit bekostigd met een onttrekking uit de egalisatiereserve van € 80 k. Er resteert dan een tekort van € 365 k.

Er is in de begroting nog geen rekening gehouden met het aantrekken van een tijdelijke kwartiermaker bedrijfsvoering. Dit leidt in 2023 naast het tekort van € 445 k nog tot een extra overschrijding. Daarnaast is er mogelijk nog additionele inhuur nodig in verband met de noodzakelijke verbetertrajecten.

De rekenkamer heeft voor de voorjaarnota een wens voor structurele versterking van de capaciteit ingediend. In totaal is € 400 k nodig voor structurele versterking van de onderzoeksstaf en de bedrijfsvoering. Een deel van de versterking is nodig voor de tijdelijk investering in communicatie en het verbeteren van de bedrijfsvoering. Dit gaat om een bedrag van € 100 k, voor een periode van drie jaar. Daarna moet duidelijk zijn wat structureel nodig is ten behoeve van communicatie en bedrijfsvoering.

11-5 balans

tabel 11-4: balans (in €)

activa	2022	2021	passiva	2022	2021
vaste activa	**0**	**0**	**vaste passiva**	**138.802**	**241.977**
materiële vaste activa	0	0	*eigen vermogen*		
			reserves	138.802	241.977
			vreemd vermogen		
			langlopende schulden	0	0
vlottende activa	**143.183**	**244.562**	**vlottende passiva**	**4.381**	**2.585**
kortlopende vorderingen			*kortlopende schulden*		
debiteuren	0	72.995	crediteuren	4.381	2.585
overlopende activa	143.183	171.567	overlopende passiva	0	0
totaal activa	**143.183**	**244.562**	**totaal passiva**	**143.183**	**244.562**

11-6 toelichting op de balans

activa

materiële vaste activa
De materiële vaste activa betreft de investering van de renovatie en uitbreiding van de kantoorruimte aan de Meent (Minervahuis II). Eind 2006 is deze herhuisvesting afgerond en op de balans geactiveerd. In 2007 heeft de eerste afschrijving plaatsgevonden 10% van de aanschafwaarde). 2016 was het laatste jaar van afschrijving. Deze post is vanaf 2017 vervallen.

debiteuren
Deze post betreft de stand van de openstaande facturen ultimo 2022. Er stonden geen facturen open.

overlopende activa
Sinds medio 2014 wordt de administratie van de Rekenkamer Rotterdam via de administratie van de gemeente Rotterdam gevoerd. In dat kader betreft de overlopende activa een balanssluitpost.

passiva

reserve
De reserve van de Rekenkamer Rotterdam heeft als doel heeft de continuïteit van de onderzoeken te waarborgen. De reserve kent een maximum van € 250 k. Het resultaat van € -103 k in 2022 is aan de reserve onttrokken. De reserve heeft daarmee een omvang van € 139 k.

langlopende schulden
De langlopende schulden betroffen de financiering van de materiële vaste activa (zie materiële vaste activa). Deze post is vervallen.

crediteuren
De overige schulden betreffen de stand van de openstaande crediteuren (openstaande inkoopfacturen) ultimo 2022.

overlopende passiva
De overlopende passiva betreffen de stand van de nog te betalen bedragen, waarvan de factuur in 2023 ontvangen wordt, maar de prestatie geleverd is in 2022.

11-7 financieel arrangement regiogemeenten

De directeur en medewerkers van de rekenkamer zijn aangesteld bij de gemeente Rotterdam. Hun salaris en overige kosten komen ten laste van het budget van de Rekenkamer Rotterdam. De kosten die gemaakt worden voor de Rekenkamer Barendrecht, Rekenkamer Lansingerland, Rekenkamer Capelle aan den IJssel, Rekenkamer Krimpen aan den IJssel of Rekenkamer Albrandswaard moeten gedekt worden uit de bijdragen van die door de gemeenteraden zijn toegekend. Begin 2022 werd duidelijk dat er scheefgroei is ontstaan in de programmering en de capaciteitsinzet in relatie tot de financiële verhoudingen. Om die reden is de rekenkamer in gesprek gegaan met de deelnemende gemeenteraden om te komen tot een herijking.

In de onderzoeksprogrammering van 2023 zijn uitgangspunten geformuleerd voor de programmering van onderzoek. De keuze van een hierbij passend financieel arrangement is een volgende stap waarover de rekenkamer in 2023 in overleg treedt met de betrokken gemeenteraden. Onderdeel van het financieel arrangement zijn duidelijke afspraken over het bepalen van de hoogte van het budget en de wijze van indexatie. Omdat op dit moment een duidelijk basis ontbreekt, vindt voor 2023 geen indexatie plaats.

In 2022 is al wel een wijziging doorgevoerd in de bekostiging. Voor de regiogemeenten werd altijd gewerkt met een facturatiesysteem waarbij de Rekenkamer Rotterdam twee keer per jaar factureerde, primair op basis van uurtarieven. In dat systeem werd gebruik gemaakt van een egalisatiereserve, om verschillen ten opzichte van de begroting op te vangen. Per regiogemeente was het maximum van die egalisatiereserve 40% van het budget.

In 2022 is overgegaan naar lumpsum-bekostiging. Jaarlijks wordt eenmaal het begrote bedrag gefactureerd. De lumpsum-bekostiging betekent dat geen wijzingen in de reserves optreden, omdat het begrote bedrag is gefactureerd. In 2022 hebben ook geen onttrekkingen aan de reserves plaatsgevonden. De inzet van de opgebouwde reserves zal ook onderwerp van gesprek zijn in de herijking.

In de onderstaande tabel is de stand van de reserves weergegeven.

tabel 11-5: stand van de reserves

	saldo reserve	budget 2022	% van budget
Rekenkamer Albrandswaard	10.638	40.250	26%
Rekenkamer Barendrecht	21.651	65.150	33%
Rekenkamer Capelle aan den IJssel	9.650	106.500	9%
Rekenkamer Krimpen aan den IJssel	14.140	45.550	31%
Rekenkamer Lansingerland	38.175	98.250	39%

bijlagen

bijlage 1 verslag Functionaris Gegevensbescherming

In mei 2022 heeft de Rekenkamer Rotterdam ondergetekende aangesteld als externe FG. Binnen de Rekenkamer is in 2022 voorts een onderzoeker intern aangesteld als Privacy-Officer.

De Rekenkamer heeft onder toezicht van de FG verschillende acties ondernomen om het privacybeleid en de bescherming van persoonsgegevens te actualiseren:

Privacybeleid
Het privacybeleid en de privacyverklaring zoals die op de website is gepubliceerd, worden aangepast en naar verwachting in april 2023 gereed om door de directeur te worden vastgesteld in het Besluitenoverleg. Voorts is het 'informatieblad vertrouwelijke informatie' vastgesteld.

Verwerkingsregister
Binnen de Rekenkamer is het verwerkingsregister geactualiseerd. Vanuit de verschillende onderzoeken is daarvoor input geleverd, waarbij is vermeld welke persoonsgegevens voor welk doel worden verwerkt. Deze input is samengevoegd, waardoor er in 2022 één document tot stand is gekomen dat het verwerkingsregister van de Rekenkamer vormt. In dit verwerkingsregister zijn de verschillende processen en onderzoeken waarbinnen en waarvoor persoonsgegevens worden verwerkt, vastgelegd en beschreven.

Informatiehuishouding
In 2022 is een bedrijfsvoeringsscan uitgevoerd. Daar is onder meer uit naar voren gekomen dat er ten aanzien van de informatiehuishouding verbeterslagen gemaakt moeten worden. Vanuit privacy perspectief dient onderzocht te worden of persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk en of de toegang tot persoonsgegevens juist en niet te ruim is belegd. In dat kader heeft op dinsdag 22 november 2022 een bureaubrede opruimdag plaatsgevonden binnen de Rekenkamer. Alle kasten in de kamers en in de vergaderzaal zijn doorzocht op fysieke dossiers en documenten. Voorafgaand aan deze opruimdag zijn de medewerkers nadrukkelijk bewust gemaakt van het feit dat zich datalekken, beveiligingsrisico's en onrechtmatigheden konden voordoen ten aanzien van persoonsgegevens als deze niet voldoende zijn afgeschermd.

Documenten met daarin persoonsgegevens die niet meer noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering zijn vernietigd. De dossiers die nog wel noodzakelijk zijn, staan nu in één kamer in afgesloten kasten, die als onderdeel van de verbetering informatie-huishouding zullen worden doorgenomen en conform wet- en regelgeving zal deze informatie in 2023 worden gearchiveerd dan wel vernietigd.
Brieven van burgers worden digitaal bewaard. Deze brieven zijn in één map geplaatst waar alleen de directeur en de management-ondersteuner toegang toe hebben.

Deze mappen zullen in 2023 worden doorgenomen en de documenten zullen worden bewaard als er een bewaartermijn geldt en anders worden vernietigd.

Datalekken
Binnen de Rekenkamer is een protocol datalekken vastgesteld en wordt sinds 2022 een register bijgehouden waarin beveiligingsincidenten en datalekken worden vastgelegd. Er zijn in 2022 drie datalekken geconstateerd. Het betrof in alle drie de gevallen onbevoegde toegang tot persoonsgegevens. De autorisaties zijn daarop aangepast en er zijn bestanden verwijderd. Omdat deze datalekken geen verhoogd risico inhouden voor de betrokkenen zijn deze niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Wel zijn deze datalekken opgenomen in het interne datalekregister.

Overig
De personeelsdossiers zijn ondergebracht bij Dienst HR-beheer Rotterdam, die verantwoordelijk is voor het beheer van de deze dossiers.
Het IT-beheer voor de Rekenkamer Rotterdam is belegd bij externe partij Stepco, waarmee een verwerkersovereenkomst is gesloten. Om te kunnen controleren welke medewerkers toegang hebben tot de systemen van de Rekenkamer is door Stepco autorisatiematrix geleverd, zodat de directeur en de projectleiders kunnen controleren wie om welke reden toegang heeft tot persoonsgegevens en of dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de betreffende functie.

Blik op 2023
Voor het jaar 2023 worden geen nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens verwacht of zal daar in het nieuwe jaar anders mee worden omgegaan. De ingezette verbeterslag ten aanzien van de informatiehuishouding wordt in 2023 voortgezet. Als FG ondersteun ik de Rekenkamer daarin graag. Ik zie uit naar een prettige samenwerking in 2023.

Arjo Buurma
Functionaris Gegevensbescherming
Rekenkamer Rotterdam
17 maart 2023

bijlage 2 verslag externe vertrouwenspersoon

Betreft: jaarverslag 2022 extern vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen op de werkvloer Rekenkamer Rotterdam

Geachte mevrouw van Asselt,

Bijgaand treft u informatie over de inzet van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen voor de Rekenkamer Rotterdam in 2022.

Activiteiten in 2022
- Inlezen gedragscode, klachtenreglement en klachtenprocedure van Rekenkamer Rotterdam.
- Overleg HR-adviseur naar aanleiding van gedragscode.
- Kennismakingsbijeenkomst met medewerkers van Rekenkamer Rotterdam.
- Beschikbaarheid voor medewerkers: tot op heden zijn er geen meldingen van medewerkers geweest.

Als u vragen en/of opmerkingen heeft naar aanleiding van het bovenstaande dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,
Erica Elskamp

bijlage 3 kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

goed bestuur; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
onafhankelijkheid	ja	• toetsing nevenfuncties, verantwoording in jaarverslag
		• budget via gemeenteraad, eigen bevoegdheid rekenkamer in aanwenden budget
deskundigheid	ja	• breed scala aan academische disciplines binnen het bureau
integriteit	ja	• geschenkenregeling
		• gedragscode is die van de gemeente Rotterdam
		• ambtseed
		• week van de integriteit
rechtmatigheid	deels	• verantwoording aan de raad in jaarverslag
		• FG aangesteld voor omgang met vertrouwelijke gegevens
		• informatiebeveiliging wordt verbeterd
		• archivering wordt verbeterd
		• meerdere verbetertrajecten mbt vastleggen werkwijze, waardoor betere navolgbaarheid
doelmatigheid en doeltreffendheid	deels	• bedrijfsvoeringsscan uitgevoerd
		• kwartiermaker bedrijfsvoering aangesteld
		• verbetering tijdsmonitoring wordt aan gewerkt
		• onderzoekshandboek wordt vernieuwd
		• werkgroep onderzoeksprogrammering
		• selectietoetsen voor onderzoeksprogramma
weloverwogen	ja+	• inbreng medewerkers in kwaliteitsbewaking is geborgd in QA-procedure

organisatie en medewerkers; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
onderzoekers-vaardigheden	ja	• functie eisen academisch niveau
		• casustoets is onderdeel sollicitatieprocedure
		• scholingsbudget medewerkers
		• intervisie
integriteit	ja	• zie hiervoor onder 'goed bestuur'
personeelsbeleid gericht op kwaliteit	deels	• personeelsbeleid bestaat uit meerdere losse onderdelen. Integraal personeelsbeleid wordt aan gewerkt.
		• extern advies diversiteit en inclusie bij sollicitatie procedure
		• planningsgesprekken en POP voor alle medewerkers
		• basis leggen beoordelingsgesprekken wordt aan gewerkt
		• praktijk van externe inhuur is prudent (meervoudig onderhandse aanbesteding. Afwegingen gunning worden vastgelegd)

vervolg ⟶

legenda

- 'ja' = voldoet
- 'ja+' = voldoet en bovendien verdere verbeteringen in gang gezet of gerealiseerd
- 'deels' = voldoet op onderdelen nog niet, verbeteringen zijn in gang gezet

organisatie en medewerkers; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers (vervolg van pagina 60)

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
randvoorwaarden personeelsbeleid	ja+	• opleidingsbudget verhoogd
		• meer interne trainingen gerealiseerd
		• meer lunchlezingen gerealiseerd
		• inwerkprogramma nieuwe medewerkers met cursus rekenkameronderzoek
		• lidmaatschap beroepsorganisaties wordt aangemoedigd

programmering; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
onafhankelijkheid keuzes	ja+	• selectietoetsen
		• conform handvest is de gehele werkwijze van onderzoeksprogrammering herzien en vastgesteld.
in dialoog met raad	ja	• jaarlijkse sessie met raadsleden voor input onderzoeksprogrammering
		• directeur voert gesprekken met alle raadsfracties
navolgbaarheid keuzes	ja	• selectietoetsen vastgelegd
		• onderzoeksprogramma openbaar en aan de raad
		• elke onderzoeksopzet naar de raad
bewust afweging middelen en baten	deels	• urenraming vooraf in elke onderzoeksopzet
		• capaciteitsplanning wordt bepaald in intern projectleidersoverleg
		• wordt gewerkt aan verbetering portfoliomanagement
		• in voorkomende gevallen wordt eerst een 'verkenning' naar een onderzoeksonderwerp uitgevoerd.

onderzoeksproces; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
planmatig onderzoek	ja	• vooraf vastgestelde onderzoeksopzet
		• normenkader, indien passen bij aard onderzoek
		• onderzoeksteams in uitvoeringsfase stabiel
		• maandelijks overleg projectteam met directeur, zowel over inhoud als proces
methodisch onderzoek	ja+	• onderzoekshandboek wordt geupdate en toegankelijker gemaakt
		• drie QA-procedures tijdens elk onderzoek
transparantie	ja+	• onderzochte ambtelijke organisatie wordt op meerdere momenten tijdens onderzoek geïnformeerd (voorgesprekken, onderzoeksopzet, briefing voorafgaand aan wederhoor, contacten met vaste ambtelijke aanspreekpunten per onderzoek)
		• contacten onderhouden met griffie over voortgang
		• contact met verantwoordelijk wethouder voorafgaand aan bestuurlijk wederhoor
feitelijk wederhoor	ja	• ambtelijk wederhoor conform verordening bij elk onderzoek
bestuurlijke reactie	ja	• bestuurlijk wederhoor conform verordening bij elk onderzoek
actieve en zorgvuldige openbaarmaking	ja+	• rapporten zijn openbaar, worden aan de raad gestuurd en gepubliceerd op website.
		• bij rapport wordt persbericht verspreid
		• recent communicatiestrategie vastgesteld

vervolg ⟶

legenda

- 'ja' = voldoet
- 'ja+' = voldoet en bovendien verdere verbeteringen in gang gezet of gerealiseerd
- 'deels' = voldoet op onderdelen nog niet, verbeteringen zijn in gang gezet

onderzoeksproces; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers (vervolg van pagina 61)

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
aanspreekbaarheid	ja	• praktijk is toelichting door directeur van rapport in de raadscommissie. Daarbij ook beantwoorden vragen raadsleden
		• Rekenkamer biedt ook toelichting aan aan ambtelijke organisatie
		• vragen vanuit media worden beantwoord binnen redelijke termijn na publicatie rapport

onderzoeksproducten; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
toegankelijkheid	ja+	• structuur rapporten is helder, meestal afgeleid van onderzoeksvragen
		• begrijpelijkheid tekst gecontroleerd door QA-ers
		• gebruik tabellen en figuren
		• er wordt gewerkt aan meer gebruik infographics
		• feiten en oordelen strikt gescheiden en expliciet benoemd
betrouwbaarheid	ja	• onderzoeksverantwoording in elk rapport, met beschrijving methoden, bronnen en geïnterviewden (niet herleidbaar tot de persoon)
		• voetnoten in tekst met bronverwijzingen
		• positieve en negatieve bevindingen worden benoemd
goede onderbouwing	ja	• structuur van rapporten is strak ingericht op koppeling bevindingen aan onderzoeksvragen
		• QA'-ers toetsen op adequate onderbouwing van bevindingen
		• conclusies altijd expliciet onderbouwd door bevindingen
		• in rapporten aandacht voor maatschappelijke, bestuurlijke en financiële context van het onderwerp
		• oorzaken en verklaringen worden benoemd als deze kunnen worden onderbouwd met bevindingen
bruikbaarheid	ja+	• aanbevelingen zijn zo geformuleerd dat ze uitnodigen tot vragen vanuit de raad
		• meer focus in aanbevelingen dan voorheen (kleiner aantal)
		• aanbevelingen worden in het rapport zelf meer toegelicht dan voorheen
andere producten	ja+	• Doe Mee-onderzoek NVRR, Synthese woonvisie-onderzoeken, externe presentaties, vakpublicaties
		• Verder meer aandacht voor communicatieproducten (social media, infographics)

effectiviteit; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
realisering doelstellingen	deels	• doelstelling is vooralsnog om jaarlijkse onderzoeksprogramma geheel uit te voeren en impact door middel van aanbevelingen, debat daarover en opvolging aanbevelingen door college. Dus: 1. Doen we wat we hebben beloofd? 2. Hebben we impact? 3. Weet de raad ons te vinden?
		• eventuele andere doelstellingen /succesindicatoren kunnen tzt worden opgenomen in beleidsplan/visie rekenkamer
		• over afgeronde onderzoeken wordt verantwoording afgelegd in jaarverslag. Daarin staat ook in hoeverre aanbevelingen zijn overgenomen door de raad.
		• bij elk rapport nagesprek met ambtelijke organisaties
		• bij elk rapport 'lichte toets' of plan van aanpak college er is ter uitvoering aanbevelingen

vervolg ⟶

legenda

- 'ja' = voldoet
- 'ja+' = voldoet en bovendien verdere verbeteringen in gang gezet of gerealiseerd
- 'deels' = voldoet op onderdelen nog niet, verbeteringen zijn in gang gezet

effectiviteit; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers (vervolg van pagina 62

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
leercyclus, de lerende rekenkamer	ja	• elk onderzoek wordt geëvalueerd, evaluaties worden besproken in projectleidersoverleg • oppakken verbeterpunten wordt meegenomen in herziening onderzoekshandboek
opvolgingsonderzoek	ja+	• onlangs opvolgingsonderzoek gestart naar opvang daklozen. • doelstelling is jaarlijks een opvolgingsonderzoek • ambitie is bevindingen opvolgingsonderzoeken ook te benutten voor interne leercyclus (inzicht in succes- en faalfactoren van eerder onderzoek)

transparantie; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
werkwijze	ja+	• verordening Rekenkamer en alle andere regelingen en protocollen openbaar op website rekenkamer • verbetering vindbaarheid op website wordt aan gewerkt
jaarplan	ja+	• onderzoeksprogramma jaarlijks voorafgaand aan jaar • jaarverslag jaarlijks voor 1 april, bevat ook strategie en andere toekomstplannen. Dit toekomstdeel moet in jaarverslagen nog explicieter worden gemarkeerd • jaarverslag in Q2 besproken in Raadscommissie Rekenkamer Rotterdam • onderzoeksprogramma, jaarverslag worden gepubliceerd op website
openbaarheid	ja	• alle rapporten openbaar • persberichten, communicatiestrategie vastgesteld
jaarverslag	ja	• in jaarverslag wordt verslag gedaan in hoeverre onderzoeksprogramma en andere voornemens zijn gerealiseerd • op hoogste niveau financiële gegevens opgenomen in jaarrekening gemeente • jaarverslag rekenkamer bevat financieel verslag op hoofdlijnen • gedetailleerde jaarrekening gaat via interne P&C cyclus gemeente

periodieke evaluatie; mate van voldoen aan kwaliteitshandvest G4 rekenkamers

onderwerp handvest	voldoet rekenkamer?	toelichting
periodieke evaluatie	ja	• verplichting tot periodieke evaluatie is vastgelegd in handvest, minimaal één keer in de zes jaar
interne evaluatie	deels	• met 'interne evaluatie' wordt in het handvest bedoeld een evaluatie door een andere G4-rekenkamer. De laatste evaluatie is uitgevoerd in 2014. In jaarverslag 2021 is benoemd dat dit te lang geleden is. Voornemen is om een nieuwe evaluatie uit te voeren. Tijdstip is nog onderwerp van gesprek met gemeenteraad. De facto fungeert de komst van een nieuwe directeur in 2021 als een evaluatieproces
beoordeling interne evaluatie	ja	• interne evaluatie in 2014 is gerapporteerd. Dit zal ook bij nieuwe evaluatie gebeuren. Hoewel nog geen recente evaluatie, wel meerdere verbeteringen gestart mbt organiseren 'tegenspraak': - klankbordgroep in 2022 beëindigd. Nu stappen gezet naar instellen Raad van Advies. Gesprek hierover met Werkgeverscommissie is gaande - periodiek G4+ rekenkamers bestuurdersoverleg fungeert ook als intervisieplatform - QA-s medewerkers zorgen intern voor meer inhoudelijke tegenspraak directeur
externe evaluatie	ja	• meest recente interne evaluatie was de facto een externe evaluatie (extern voorzitter)

legenda

- 'ja' = voldoet
- 'ja+' = voldoet en bovendien verdere verbeteringen in gang gezet of gerealiseerd
- 'deels' = voldoet op onderdelen nog niet, verbeteringen zijn in gang gezet

de rekenkamer

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in december 1997 de Rekenkamer Rotterdam ingesteld. Sinds 14 juni 2021 is mevrouw prof.dr.ir. Marjolein van Asselt directeur. Zij is door de gemeenteraad voor zes jaar benoemd en beëdigd.

doel

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeentebestuur. Zij doet dat ten behoeve van de gemeenteraad. Met interdisciplinair onderzoek en beleidsevaluatie draagt de rekenkamer bij aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur.

onafhankelijk

De rekenkamer is net als de gemeentelijke Ombudsman onafhankelijk. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Rotterdam. De rekenkamer bepaalt zelf waar ze onderzoek naar doet en heeft vergaande bevoegdheden om informatie te verzamelen. De raad en/of het college van B en W kunnen de rekenkamer wel vragen om onderzoek te doen. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

openbaar

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die de rekenkamer ter behandeling aan de raad aanbiedt. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de conceptrapporten (ambtelijk en bestuurlijk wederhoor). De rapporten worden toegelicht in (commissies van) de gemeenteraad.

voor Rotterdam en regio

Vijf regiogemeenten hebben zich in de loop der jaren aangesloten bij de Rekenkamer Rotterdam, namelijk Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

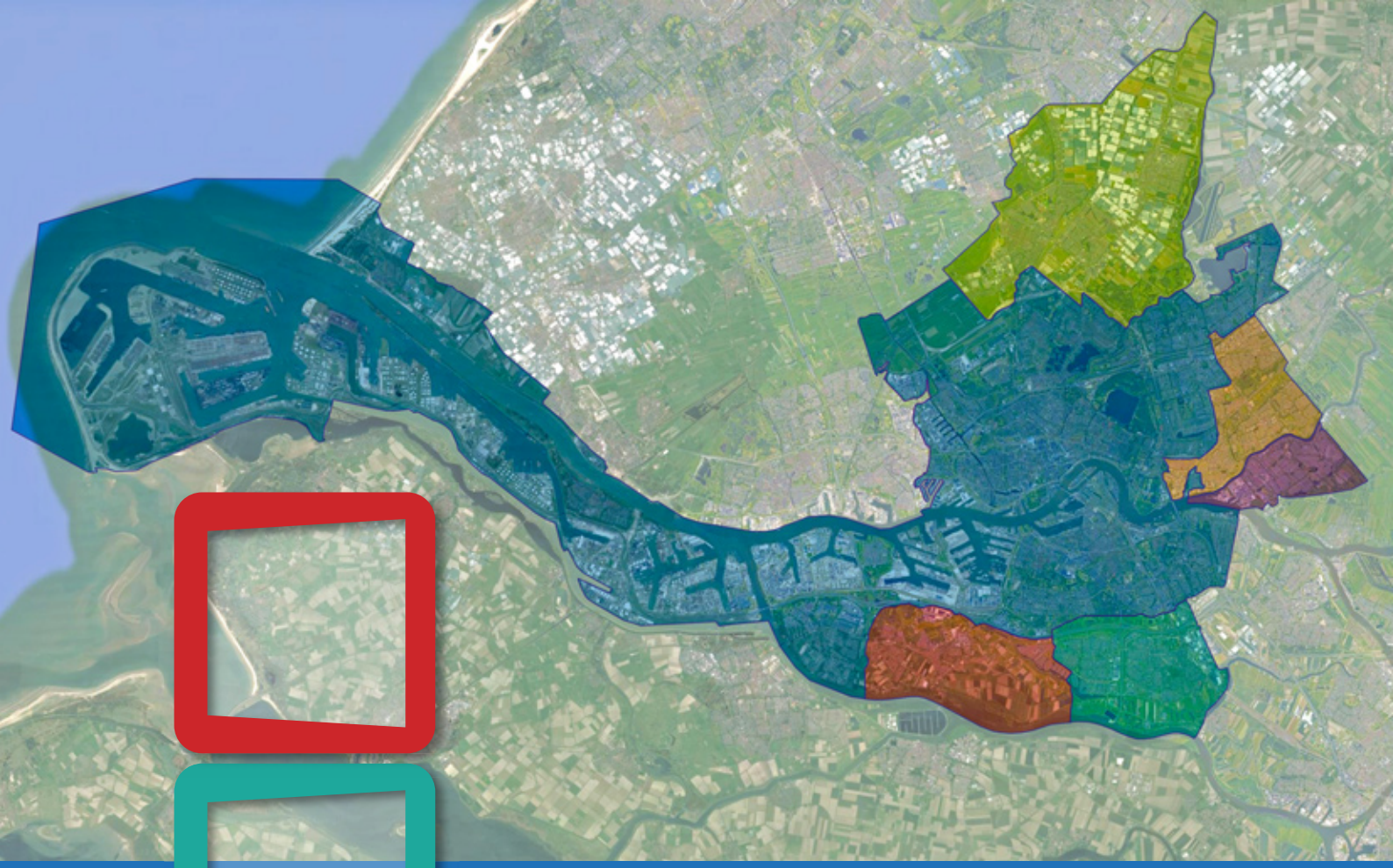

Rekenkamers
Rotterdam, Albrandswaard,
Barendrecht, Capelle aan den IJssel,
Krimpen aan den IJssel en Lansingerland

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 · 267 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

afbeeldingen
Google maps, Visser media en design, Aad van Boven, Rekenkamer Rotterdam, Helene van Rijn, Caki Media, Claire Droppert, Aerovista luchtfotografie

basisontwerp, beeldbewerking en opmaak
dewerf.com, Zuid-Beijerland

uitgave
Rekenkamer Rotterdam
maart 2023